

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Навчально-науковий інститут філології
Кафедра теорії і практики перекладу з англійської мови

**ВПЛИВ ЕКСТРАЛІНГВІСТИЧНИХ ФАКТОРІВ НА
ВІДТВОРЕННЯ ГУМОРУ В УКРАЇНСЬКОМОВНОМУ
ПЕРЕКЛАДІ АМЕРИКАНСЬКОГО АНІМАЦІЙНОГО СЕРІАЛУ
«СІМПСОНИ»**

Кваліфікаційна робота

На здобуття ОС «бакалавр»
студентки IV курсу
галузь знань 03 «Гуманітарні
науки»,
спеціальності 035 «Філологія»,
спеціалізації 035.041 «Германські
мови та літератури (переклад
включно), перша – англійська)»,
ОПП «Переклад з англійської та
другої західноєвропейської мови»

Каріни САФАРЯН

Науковий керівник:

к.філол.н., доцент кафедри
теорії і практики перекладу з
англійської мови

Богдана КОЛОДІЙ

«Допущено до захисту»

Протокол № 10 кафедри

теорії і практики перекладу з англійської мови

ННІФ від 30.05.2023

Завідувач кафедри _____ **Людмила СЛАВОВА**

Київ – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ЗАСОБІВ СТВОРЕННЯ ГУМОРУ	7
1.1. Характеристика комічного, його основні види та функції	7
1.2. Особливості впливу екстралінгвістичних факторів у перекладі гумору.....	13
1.3. Специфіка створення гумору в жанрі анімаційного серіалу	20
Висновки до 1 розділу.....	24
РОЗДІЛ 2. СПЕЦИФІКА І СТРАТЕГІЇ ПЕРЕДАЧІ ГУМОРУ У ПЕРЕКЛАДІ АНГЛОМОВНИХ АНІМАЦІЙНИХ СЕРІАЛІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	26
2.1. Специфіка передачі гумору при перекладі англомовних анімаційних серіалів.....	26
2.2. Вплив екстралінгвістичних факторів при передачі гумору в англійськомовних анімаційних серіалах.....	29
2.3. Аналіз способів і методів передачі комічного та впливу екстралінгвістичних факторів на них.....	34
Висновки до 2 розділу.....	36
РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕДАЧІ ГУМОРУ В АНГЛОМОВНОМУ АНІМАЦІЙНОМУ СЕРІАЛІ «СІМПСОНИ».....	39
3.1. Специфіка перекладу анімаційного серіалу "Сімпсони" з англійської мови на українську	39
3.2. Перекладацькі прийоми перекладу аспекту гумору серіалу "Сімпсони" українською мовою.....	44
Висновки до 3 розділу.....	63

ВИСНОВКИ	69
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	73
ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ	78
СПИСОК СКОРОЧЕНЬ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ	78
SUMMARY	80

ВСТУП

Наша наукова розвідка присвячена дослідженню й аналізу впливу екстралінгвістичних факторів на відтворення гумору в українськомовному перекладі на прикладі вебкоміксу американського анімаційного серіалу “Сімпсони”.

Актуальність теми дослідження зумовлена наступними факторами. По-перше, елементи комічного присутні у всіх сферах життя людей, як у художніх творах, так і в публіцистиці, ораторських виступах, а також наукових текстах і повсякденному спілкуванні. Таким чином, вивчення способів передачі комічного з англійської мови на українську може сприяти успішній міжкультурній комунікації. По-друге, переклад комічного значно ускладнений різноманіттям його форм і проявів, національним характером і необхідністю творчого, індивідуального підходу. Незважаючи на те, що вивчення комічного велося протягом довгого часу різними науковцями, наразі не існує готових рішень для перекладачів, що зумовлює необхідність продовження пошуку певних закономірностей у виборі стратегій і тактик перекладу.

Анімаційні серіали стали невід'ємною частиною культури багатьох країн; вони не лише розважають глядачів, але й розповідають про певні цінності, навчають, стимулюють розвиток креативності та фантазії. Тому, коли йдеться про переклад анімаційних серіалів, це стає додатковим надзавданням, оскільки від якості перекладу може залежати вірне передавання змісту та настрою серіалу.

Тож, по-третє, наше дослідження є актуальним ще й через той факт, що анімаційні серіали зазвичай розраховані на певну аудиторію з метою передачі конкретних ідей та цінностей; у випадку, якщо переклад буде некоректним, він може спотворити зміст та настрій серіалу, втратити цінність для глядачів та знизити його популярність в інших країнах.

Мета даної роботи – виявити особливості впливу екстралінгвістичних факторів на переклад різноманітних мовних засобів створення комічного з англійської на українську мову в анімаційному серіалі “Сімпсони”.

Для досягнення мети необхідно вирішити наступні **задачі**:

- охарактеризувати комічне та визначити його основні види та функції;
- надати визначення комічного в анімаційному серіалі;
- розглянути особливості створення гумору на прикладі сучасних анімаційних серіалів;
- розглянути стратегії і тактики перекладу різних мовних засобів створення комічного з англійської мови на українську;
- виявити закономірності при передачі конкретних мовних засобів створення комічного при перекладі з англійської мови на українську.

Об'єктом даного дослідження є відтворення гумору в перекладі англійськомовних анімаційних серіалів українською мовою.

Предметом дослідження є вплив екстралінгвістичних факторів на відтворення комічного на прикладі американського анімаційного серіалу “Сімпсони” цільовою мовою.

У роботі були використані такі **методи дослідження**, як порівняльний, трансформаційний аналіз. Відбір мовних засобів комічного здійснювався з використанням методу суцільної вибірки. При узагальненні, систематизації та інтерпретації матеріалу застосовувався описовий метод.

Матеріалом дослідження слугував американський анімаційний серіал “Сімпсони” та його переклад (сезони 1-27) українською мовою, здійснений перекладачами студій “Студія 1+1», «Продакшн».

Дослідження дозволяє встановити, які саме екстралінгвістичні фактори впливають на відтворення гумору в українському перекладі «Сімпсонів». А також, дослідження дозволяє визначити оптимальні

стратегії та тактики перекладу гумору, що допоможе покращити якість українського перекладу анімаційного серіалу та зробить його зрозумілішим та цікавішим для українських глядачів.

Практичне значення одержаних результатів пов'язане з можливістю використання матеріалів дослідження в практиці викладання іноземної мови, при підготовці фахівців з теорії та практики художнього перекладу, а також при написанні студентами-філологами курсових робіт.

Структура і обсяг роботи. Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів із висновками до кожного з них, висновків до всієї роботи, списку використаних джерел із 40 фрагментів досліджуваного матеріалу, списку скорочень та резюме.

Тези дослідження: Участь в науковому семінарі для молодих учених «Актуальні проблеми перекладознавчих та порівняльних студій» 18 листопада 2022 року.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ЗАСОБІВ СТВОРЕННЯ ГУМОРУ

1.1. Характеристика комічного, його основні види та функції

Категорія естетики, відома як комічне, походить від грецького слова “komikos», що означає “смішний”. Цей аспект естетичного сприйняття світу супроводжується сміхом, який не викликає співчуття, страху або пригнічення. У комічній ситуації людина інтуїтивно розуміє, що форма явища, що претендує на повноцінність та значущість, не відповідає неповноцінному та недосконалому змісту. Комічне висміює ті суспільні явища, які втрачають свою доцільність, але претендують на історичне буття, вагомість та вартісність. Вони прагнуть представляти себе не тим, чим насправді є, і стають об'єктом комічного висміювання.

Комічне має кілька важливих характеристик. По-перше, це стосується тільки гуманітарної сфери та суспільних явищ, і неживі предмети можуть з'являтися в комічному ставленні людини до інших людей чи суспільних явищ. По-друге, суб'єкт комічного ставлення повинен відчувати свою перевагу над об'єктом висміювання і бути в цілковитій безпеці, тому страх за життя виключає почуття комізму. По-третє, несподівана невідповідність очікуваного і дійсного в контакті людини з суспільством динамізує почуття та емоційну напругу, підтримує увагу учасників комічної ситуації. По-четверте, будь-яка недоцільність, недоречність, абсурдність, відхилення від норми породжує нову грань комізму. По-п'яте, все мертве, механічне, шаблонне, що видає себе за живе, природне, органічне, завжди викликає відчуття комічності.

Для того, щоб сприймати комічне, людина має володіти розвинутим естетичним смаком та бути свідомою про ідеал, який вона окреслює. Фізіологічне збудження, яке викликається сміхом без причини, не є адекватним сприйманням комічного. Кожна людина може переживати

комічне, але в концентрованій формі воно виявляється в мистецтві, і різні його грані лежать в основі таких жанрів, як гумореска, сатира, епіграма, пародія, памфлет, комедія, буфонада, фарс, бурлеск, травестія та інші [4].

Крім того, градація емоційного реагування на різні прояви комічного та його відношення до суспільного ідеалу передається в поняттях усмішка, жарт, гумор, чорний гумор, гротеск, сарказм, карикатура, інвектива. Ці поняття можуть бути в основі відповідних жанрових структур, стилістичних фігур чи тропів, тобто засобів художнього моделювання другої, естетичної реальності.

В цілому, комічне – це одна з важливих категорій естетики, яка характеризується супроводом сміху та інтуїтивним розумінням невідповідності між неповноцінним змістом явища та його формою. Комічне висміює ті суспільні явища, які претендують на значущість, але втрачають свою доцільність, тому воно може бути використано в різних жанрах мистецтва, щоб передати певну грань емоцій та почуттів.

Згідно з визначенням Гром'як Р. Т. [11], існують такі види комічного:

1. *Жарт* – короткий і простий комічний вислів або дія, який призначений для розважання або розважальних цілей.

2. *Анекдот* – коротка історія, яка містить комічну ситуацію або жартівливий сюжет.

3. *Іронія* – використання словесних або ситуативних засобів для досягнення гумористичного ефекту шляхом підриву очікувань або гострої суперечності.

4. *Оксюморон* – комічна фігура, яка використовується для поєднання суперечних понять або ідей у одному вислові, наприклад, «живий труп» або «звукова тиша».

5. *Пародія* – вид комічного, який полягає в імітації або наслідуванні інших творів з метою створення гумористичного ефекту або критики оригінальної роботи.

6. *Сатира* – комічний жанр, який використовує гостре та глузувальне висловлювання для критики соціальних проблем та недоліків суспільства.

7. *Графіка* – комічний елемент, який може бути включений у малюнок або комікс для досягнення гумористичного ефекту.

8. *Дотепність* – це гострий, оригінальний і інтелектуальний жарт, який зазвичай містить у собі глибокий сенс.

9. *Гумор* – загальний термін, який охоплює будь-який вид комічного, який викликає посмішку або сміх.

10. *Сарказм* – комічний стиль, що використовує іронію, щоб висловити саркастичне або глузувальне ставлення до чогось або когось.

Детальніше розглянемо саме поняття гумору та сатири, адже ці види комічного знаходять найчастіше своє відображення в анімаційних гумористичних творах.

Гумор – це особливий вид комічного, який відображає смішне в життєвих явищах та людських характерах. У відмінну від сатири, яка заперечує об'єкт висміювання та осміяння його, гумор зазвичай не заперечує об'єкт висміювання, а скоріше показує його недоліки з добродушним настроєм. Гумор може відображати смішні риси в характері людини або часткові недоліки загалом позитивних явищ.

Термін “гумор” також може вживатися у широкому розумінні як взагалі сміх та почуття смішного. Гумор широко представлений у більшості жанрів народної творчості, таких як народні казки та анекдоти, прислів'я та приказки, коломийки та частівки, жартівливі оповідання та пісні. Він може бути використаний, щоб розрізнити позитивні та негативні сторони життя та розслабити атмосферу під час різних заходів. Гумор є невід'ємною частиною нашого життя, яка допомагає зняти напругу та розважитися в будь-якій ситуації [11, с.50].

Сатира є особливим способом художнього відображення дійсності, який полягає в гострому осудливому осміянні негативного. Вона є твором викривального характеру, спрямованим проти соціально шкідливих явищ, які гальмують розвиток суспільства. На відміну від гумору, сатира має гострий та непримиренний характер, часто осміюючи антиподи загальнолюдської моралі, пристосуванців, лицемірів, ренегатів і зрадників, а також явища, які не відповідають естетичному ідеалові.

Характерними рисами сатиричних творів є художня гіперболізація, шарж та гротеск. Вони допомагають підкреслити негативні аспекти дійсності та роблять їх більш яскравими та виразними. Сатира може бути використана як засіб боротьби зі соціальними проблемами та негативними явищами, а також як засіб зміцнення морально-етичних цінностей у суспільстві. Сатира зародилася в усній народній творчості. Високого рівня досягла в літературі античних часів (Аристофан, Петроній, Лукіан). Розквіт сатири у західноєвропейській літературі пов'язаний з іменами Дж. Боккаччо, Ф. Рабле, Ж.-Б. Мольєра, Дж. Свіфта, Вольтера, Г. Гейне, В. Теккерея, А. Франса, Марка Твена, Б. Шоу, Г. Манна, Я. Гашека та ін.

З-поміж українських письменників – Григорій Сковорода, І. Котляревський, Г. Квітка-Основ'яненко, Є. Гребінка, Л. Глібов, Т. Шевченко, І. Франко, Леся Українка, М. Коцюбинський, Лесь Мартович, В. Самійленко, В. Винниченко, В. Чечвянський, О. Чорногуз та ін. [19, с.150-151].

Функція сатири наголошено суспільна. Це внутрішній регулятор на-строїв, чітка вказівка певної соціальної групи (байдуже, при владі вона чи, навпаки, в опозиції), які явища варто усунути з життя спільноти, а які (антагоністичні тим, що висміюються) хвалити. “Сатиричне письмо з'являється лише в ті епохи, коли свідомість окремої особистості мислить себе достатньо самостійною, аби маніфестувати власні переконання, рівнобіжно або всупереч певним панівним ідеологічним доктринам. Тому

перший значний спалах української сатири маємо, найпевніше, у барокову добу – у розрізі запалених католицько-православних полемік у питаннях віри. Полемісти, як Іван Вишенський чи Герасим Смотрицький із православного табо-ру, уже не ховаються за псевдонімами, вони виражають власну позицію й дотепи також спрямовують проти окремих конкретних осіб” [19].

Українська дослідниця Білецька К. В. вказує на те, що: “Наявність у комічного одночасно двох смислів призводить до того, що комічні твори завжди залишають на долю читача активну розумову роботу. На відміну від трагедії або героїчної поеми, комедія не вимовляє ідеал «прямо і позитивно», а має на увазі його як щось протилежне тому, що зображується” [4].

В основі і гумору, і сатири – особливе комедійне ставлення до дійсності. Однак, воно не є однорідним. У гуморі ставлення до осміюваного предмету співчутливе, поблажливе, глибоке, серйозне, в сатирі ж – викривальне, жорстке.

Гумор – дуже складна за відтінками форма комічного. В ньому серйозне висловлюється з посмішкою; в незначному і навіть нікчемному завжди проглядається важливе і глибоке. Гумористичний сміх лише підкреслює недосконалість відображуваного життєвого явища. Сатира нещадно висміює недосконалість світу і людські вади. Сатирі властиві свідоме загострення життєвих проблем, різке порушення пропорцій у зображуваних явищах.

Прийоми комічного. Іноді до видів комічного відносять також гротеск, іронію, карикатуру, пародію тощо, але більш доречно розглядати їх як *прийоми комічного*, так як вони в однаковій мірі служать і гумору, і сатирі [11].

Варто відзначити, що слово «гумор», хоч і походить від латинського «humor», в українську мову прийшло саме з англійської, і в сучасній

англійській мові цей термін часто використовується як узагальнююче поняття, що включає в себе все комічне.

Сатира – це використання іронії, сарказму, глузування або чогонебудь подібного для викриття, осуду або висміювання людських вад, дурості тощо. Це літературний твір у віршах або прозі, в якому людська дурість і порок піддаються презирству, насмішкам або осміянню.

Сатира – це загальний термін, який часто підкреслює слабкість більше, ніж слабку людину, і зазвичай має на увазі моральне судження і коригуючу мету: сатира Свіфта на людську дріб'язковість і свинство.

Істотною особливістю іронії є непряме уявлення протиріччя між дією або виразом і контекстом, в якому воно відбувається. Іронічна література використовує, (щоб підкреслити абсурдність, присутню в протиріччі між змістом і формою) на додаток до риторичної фігури, такі прийоми, як розвиток персонажа, ситуації і сюжету, щоб підкреслити парадоксальну природу реальності або контраст між ідеальним і фактичним станом, обставинами тощо. Іронія відрізняється від сарказму тонкощами і дотепністю. У сарказмі насмішка або знуцання використовуються жорстко, часто грубо і презирливо, в руйнівних цілях. Вона може бути використаною непрямым чином і мати форму іронії, наприклад:

Варто зазначити, що сарказм проявляється, головним чином, у вокальній інтонації. Сатира і іронія, спочатку виникли як літературні та риторичні форми, і проявляються в організації або структуруванні мовного або літературного матеріалу. Сатира зазвичай передбачає використання іронії або сарказму в цензурних або критичних цілях і часто спрямована на громадських діячів або установи, звичайну поведінку, політичні ситуації тощо.

Таким чином, характеристики комічного включають в себе здатність викликати сміх та посмішку, а також здатність перевертати звичність та змінювати звичний порядок речей. Комічне може бути гострим, жорстким

або навіть іронічним, і його цінність полягає в тому, що воно може допомогти підсилити або змінити відношення глядачів до певних реалій та подій.

1.2. Особливості впливу екстралінгвістичних факторів у перекладі гумору

Як зазначає Мартін А. [39, с.313] лінгвістичні та екстралінгвістичні фактори спільно впливають на формування фонетичного і граматичного складу сучасної англійської мови.

Фонетичний склад англійської мови сформувався під впливом різних лінгвістичних та екстралінгвістичних факторів. Звуки англійської мови виникли в результаті звукової еволюції, історичних змін у вимові та впливу інших мовних систем. Наприклад, завдяки звуковим змінам, деякі звуки англійської мови мають відповідники у вимові французької, латинської чи германської мов. Крім того, фонетичний лад англійської мови вплинули діалектні та соціолінгвістичні варіації.

Граматичний склад англійської мови також був формований різними лінгвістичними та екстралінгвістичними факторами. Історичні зміни в граматиці, вплив інших мов, соціокультурні фактори та зміни в мовному спілкуванні сприяли розвитку сучасних граматичних конструкцій англійської мови. Наприклад, вплив норманської мови на англійську призвів до виникнення складних граматичних форм.

Проблема класифікації стилів у мові полягає в тому, що мовні вирази можуть використовуватись у різних контекстах і залежно від цього набувати різних стилістичних відтінків. Стилістика досліджує особливості мовлення в різних ситуаціях та виявляє стилістичні засоби, що використовуються для досягнення певного ефекту.

Екстралінгвістичні фактори можуть слугувати підставою для функціонально-стилістичної диференціації мовлення. Ці фактори включають культурні, соціальні, психологічні та інші аспекти, що впливають на сприйняття та розуміння мови. Наприклад, використання формальної мови у бізнес-кореспонденції відрізняється від неформального стилю мовлення у розмовах з друзями. Функціонально-стилістична диференціація дозволяє використовувати мову залежно від комунікативних цілей та ситуації.

Таким чином, лінгвістичні та екстралінгвістичні фактори грають важливу роль у формуванні фонетичного і граматичного складу сучасної англійської мови, а також у класифікації стилів і функціонально-стилістичній диференціації мовлення.

Переклад аспектів гумору є складним процесом, оскільки він вимагає не лише знання мови, але й розуміння культурних та історичних реалій, що передаються за його допомогою. Одним із найважливіших аспектів гумору є його культурно-залежний характер, що означає, що для його розуміння та оцінки необхідно мати знання про культуру та історію країни, де він виник.

Відповідно до науковця Болдирєва А.Є. [5], особливості і водночас труднощі перекладу гумору включають такі аспекти:

1. Відтворення ідіом та культурно-залежних висловів, які використовуються в гуморі.
2. Вибір аналогів та еквівалентів, які передають гумор вірно та точно.
3. Передавання іронії та сарказму, що можуть бути важкими для перекладу, оскільки можуть бути засновані на намірах та мотиваціях персонажів або нюансах мови.
4. Передавання гумору, що базується на культурних стереотипах та національних особливостях [5, с.20].

Одним із найважливіших методів перекладу гумору є використання еквівалентів. Еквіваленти – це слова та вислови, що мають аналогічну

сміслову та емоційну навантаженість в українській мові. Їхнє використання дозволяє передати гумор українським глядачам максимально точно та відповідно до місцевих реалій.

Переклад аспектів гумору є складним завданням, оскільки гумор має багато відтінків, і часто важко передати його повну смислову глибину і ефект у перекладі. Особливості та екстралінгвістичні фактори, що впливають на переклад аспектів гумору, включають наступне:

1. Культурні розбіжності: Гумор має сильну залежність від культурних контекстів і норм. Те, що є смішним у одній культурі, може бути незрозумілим або навіть образливим у іншій. Перекладач повинен розуміти культурні відтінки гумору і вміти адаптувати його до мішканців цільової культури.

2. Лексичні та фразеологічні відмінності: Гумор часто будується на іграх слів, двозначності і фразеологізмах, які можуть бути унікальними для конкретної мови. Перекладачу потрібно знати відповідні еквіваленти в цільовій мові або знайти альтернативні способи передачі комічного ефекту.

3. Нюанси тону і інтонації: Гумор часто пов'язаний зі специфічним тоном, інтонацією та ритмом висловлювання. Ці аспекти можуть бути складними для передачі в письмовому перекладі, але перекладач має старатися знайти способи відтворити комічні аспекти через використання адекватного стилю та форми висловлювання.

4. Контекст: Розуміння контексту є важливим для успішного перекладу гумору. Гумор може базуватися на попередніх подіях, культурних асоціаціях або відомих стереотипах. Перекладач повинен враховувати цей контекст та, за потреби, включати додаткові пояснення, щоб допомогти читачам зрозуміти комічний момент.

5. Іронія і сарказм: Передача іронії і сарказму в перекладі може бути складною, оскільки вони залежать від тону і контексту

висловлювання. Перекладач повинен бути уважним до намірів автора і знайти відповідний спосіб передати іронію або сарказм у цільовій мові.

6. Локалізація гумору: У багатьох випадках перекладачеві потрібно адаптувати гумор до місцевого контексту і культурних особливостей. Це може означати заміну конкретних елементів або створення нових жартів, що відповідають місцевому смаку.

Загалом, переклад аспектів гумору вимагає від перекладача глибокого розуміння культурних, лінгвістичних і соціальних аспектів. Це складний процес, який вимагає творчості, вміння виявити тонкості гумору і знайти ефективні способи його передачі у новій мові.

Комічне завжди було важливою частиною українського культурного та національного характеру, дозволяючи людям поглядати на життя з гумором та насміхатися над усіма нещастями, які доводиться долати самотійно. Однак, при перекладі американських комедійних телесеріалів необхідно враховувати не тільки мовні особливості, але й національні риси гумору, які є екстралінгвістичним фактором, що впливає на адекватність передачі жартів та інших функціональних форм комічного в мову реципієнтів. Такі фактори можуть включати історичні, культурні та політичні події, що відбуваються в країні походження телесеріалу, елементи сюжету, на яких будується цілісна задумка картини та інші. Для передачі комічного в мові перекладу необхідно уважно аналізувати героїв, їх характери та взаємодії, а також враховувати ставлення авторів до певних дійових осіб та ситуацій. Це допоможе зберегти смисл та атмосферу оригіналу та забезпечити адекватне розуміння комічного в мові реципієнтів [2, с.63].

Крім того, для досягнення максимально точного перекладу гумору важливо також враховувати специфіку жанру, в якому він використовується. Наприклад, для перекладу гумору у комедійних жанрах,

важливо не лише передати точний зміст, але й враховувати ритм та інтонацію мовлення персонажів.

Одним із найсильніших і найвиразніших прийомів комічного є об'єднання явищ різних сфер, різних художніх методів. Комічний ефект може створюватися за допомогою ситуацій, при яких поведінка героя не відповідає обставинам, зовнішній вигляд – поведінці, думка про себе – фактичній значущості, теорія – практиці.

Комічними є і висловлювання, де прихована суть слугує запереченням буквального сенсу, уявне схвалення або похвала є завуальованим осудом або докором [1].

Гіпербола – фігура мовлення, що полягає в явному перебільшенні, підсилює виразність, надає висловлюванню емоційний характер. Гіпербола часто поєднується з іншими стилістичними прийомами, надаючи їм відповідне забарвлення: гіперболічні порівняння, метафори і т. д.; зображуваний характер або ситуація також можуть бути гіперболічними.

В комічному контексті, гіпербола може використовуватися для створення гумористичних ефектів, особливо якщо її поєднувати з іншими стилістичними прийомами, такими як літота та мейозис.

Літота – троп, що полягає у використанні антоніма з запереченням, як засіб риторичного «применшення».

Мейозис – фігура мовлення, що полягає у явному применшенні міри або властивості чого-небудь. Применшення є одним із головних засобів створення комічного ефекту в англійському гуморі і використовується в інших фігурах мовлення (наприклад, іронії). Особливо яскраво комічний потенціал заниження реалізується в поєднанні з перебільшенням [5, с.21].

Одним із найпоширеніших способів створення комічного ефекту є *повтор* – фігура мовлення, що полягає у повторенні звуків, слів, виразів і т. д. у відомій послідовності [5, с.22].

Термін «повтор» охоплює безліч різних художніх засобів, в основі яких лежить повторення будь-яких елементів. Він може бути звуковим, морфемним, лексичним, фразовим, синтаксичним, образним (повтори мотивів, ситуацій) тощо. Повтор «володіє» широкими можливостями створення комічного ефекту в тих випадках, коли використовується несподівано (читач не чекає в даний момент повтору). Комічний ефект може створюватися і за допомогою несподіваної відсутності повторюваного раніше елемента.

Одним із різновидів повтору є *плеоназм* – дублювання якогось елемента сенсу; наявність декількох мовних форм, що виражають одне і те ж значення, в межах завершеного відрізка мовлення або тексту, а також саме мовне вираження, в якому є подібне дублювання.

Приклад: *'How?' I said. 'Because she jolly well stole them. Pinched them! Swiped them! Because that's how she makes her living, dash it – palling up to unsuspecting people in hotels and sneaking their jewellery* [The Inimitable Jeeves, S 1. E 1. 00:15:23]. – «Я сказав: «Як це сталося?» А вона відповіла: «Тому що вона їх просто вкрала. Украла! Вкрала! Тому що саме так вона заробляє на життя, підбираючись до недоглядливих людей в готелях та крадучи їх прикраси» [Неперевершений Джівс, С 1. Е 1. 00:15:23].

У даному прикладі автор використовує різні синоніми (*pinched, swiped*) для передачі того, що героїня викрадає коштовності. Крім того, вживається вислів «*jolly well*», що має емоційне навантаження та передає тонкий відтінок гумору.

У перекладі важливо передати всі ці нюанси, щоб створити гумористичний ефект.

Для створення комічного ефекту також широко використовуються виразні засоби, в основі яких лежить якесь порушення, неправильність.

Зевгма (також називається сілlepsисом або семантичним сілlepsисом – фігура мовлення, при застосуванні якої спостерігається порушення

семантичної однорідності або семантичного узгодження в ланцюжку однорідних членів речення або цілих речень, що створює комічний ефект, заснований на ефекті обдуреного очікування.

Приклад: *Behind one end of the bar sits Jefferson Peters, octopus, with a sixshooter on each side of him, ready to make change or corpses as the case may be* [The Gentle Grafter; The Octopus Marooned, S 6. E 8. 00:05:13]. –«За одним кінцем бару сидить Джефферсон Пітерс, восьминіг, зі шістьма стрільцями по обидва його боки, готовий розмінювати гроші або вбивати, якщо потрібно» [Легідний шахрай; Викидайці Восьминоги, С 6. Е 8. 00:05:13].

У даному прикладі автор використовує переносне значення слова «*octopus*», щоб описати головного героя, який має шість рук або «пістолетів» (*six-shooters*), що дає йому змогу швидко реагувати на будь-яку ситуацію.

Оксюморон – це стилістична фігура мовлення, яка поєднує два антонімічні поняття, які викликають несподівані асоціації. Це зіткнення двох несумісних понять, яке привертає увагу до протиріччя. Окрім того, комічний ефект може створюватися за допомогою стилістичного забарвлення лінгвістичного засобу, яке накладається на його основне значення. Часто використовується невідповідність між формою та змістом, така як поєднання “низького” змісту з “високим” стилем або “високого” змісту з розмовною або просторічною манерою оповідання.

У художніх творах англомовних авторів досить часто використовується різноманітна гра слів: авторські винаходи слів, каламбури, алюзії. Англійська мова має безліч засобів для творення нових слів, що часто використовуються для підсилення виразності та створення комічного ефекту. Особливою комічною фігурою є каламбур – це жарт, який ґрунтується на зв'язку в контексті різних значень одного слова, різних слів або словосполучень, що мають схожі звучання, псевдо-антоніми,

псевдо-синоніми тощо. Комічний ефект в каламбурі створюється за рахунок зіткнення або, навпаки, несподіваного об'єднання двох несумісних значень в одній фонетичній (графічній) формі. Загалом можна сказати, що будь-які виразні засоби мови можуть стати основою для створення комічного ефекту, якщо їх використання породжує протиріччя, контраст між очікуваною та несподіваною, реальною та уявною, «високою» та «низькою» сферами життя тощо.

1.3. Специфіка створення гумору в жанрі анімаційного серіалу

Як зазначає український перекладознавець Бабич В.М.: “Гумор – це не жанр. Це субстанція. Гумор часто використовується в літературі. Іноді це дотепне жартування над персонажами, в інших випадках сама характеристика або події, які є іронічними або абсурдними, надають гумору книзі, віршу, розповіді, п'єсі або іншому літературному твору. Починаючи з Кентерберійських оповідань Чосера 600 років тому, письменники змушували нас сміятися – з гумором, написаним із глибини століть” [1, с.70].

Гумор пов'язаний із емоційним аспектом. Це тенденція певних когнітивних переживань викликати сміх і приносити задоволення. Цей термін походить від гуморальної медицини стародавніх греків, які вчили, що баланс рідини у людському організмі, відомий як гумор, контролює здоров'я і емоції людини [1].

Люди різного віку і культур реагують на гумор. Більшість людей здатні відчувати наявність почуття гумору в інших, веселитися, сміятися або посміхатися з чогось смішного, і тому вважається, що у них є почуття гумору. Сатира може більше покладатися на розуміння мети гумору і, таким чином, має тенденцію залучати більш зрілу аудиторію.

Гумор також використовується на позначення будь-якого виду комедії. Крім того, вважалося, що він включає в себе поєднання безглуздості і дотепності в людині; парадигматичним прикладом є шекспірівський сер Джон Фальстаф. Гумор може бути вербальним, візуальним або фізичним. Невербальні форми спілкування – наприклад, музика або образотворче мистецтво – також можуть бути гумористичними [19, с.120].

Гумор, залежно від рівня розуміння аудиторії, на яку він спрямований, може бути розділений на три рівні для аналізу. Існує універсальний гумор, який може бути зрозумілий кожному, незалежно від культури або формальної освіти. Гумор на другому рівні не обов'язково повинен бути таким візуальним, як на першому рівні. Третій рівень гумору вимагає високого володіння мовою і його стилістичними прийомами. Його основний канал вираження – іронія. Аудиторія, яка розуміє цей високий гумор культурна і витончена. У ньому ми розрізняємо два види: жалісливий, спрямований до серця; інтелектуальний, спрямований на розум. Це елітарний або висококласний гумор. Гумор третього рівня ніколи не втрачає свого відтінку класу і милосердя [4].

Створення гумору в жанрі анімаційного серіалу має свої особливості і вимагає від творців великої креативності та вміння працювати з візуальними елементами та діалогами.

Гумор на фонетичному рівні можна простежити на прикладі мультфільму «Пінкі та Брейн» («Pinky and the Brain»): “*I think so, Brain, but if we give **peas** a chance, won't the lima beans feel left out?*” (Pinky and the Brain S 1. E 3. 00:05:23). – *Брейне, все так, але якщо їсти тільки **горох**, хіба квасоля не відчуватиме себе покинутою?!* (Пінкі та Брейн С 1. Е 3. 00:05:23).

У даному прикладі простежується фонетична гра слів *peas* – *горох*, що звучить схоже до *pease* – *мир*.

На лексичному рівні гумористичний ефект можна простежити на прикладі з мультфільму «Звірополіс»: “*I am just a dumb bunny, but we’re good at multiplying.*” (Звірополіс 00:25:05). – *Можливо, я всього лише дурна зайчиха, але ми, зайці, гарні у множенні* (Звірополіс 00:25:05).

Лексема *multiplying* має друге значення – *розмноження*[10], тож гумористичний ефект у даному випадку базується на підтексті.

Гумористичний ефект в анлізованому уривку створюється за допомогою схожості понять.

Одним із прикладів гумору, що базується на наукових та технічних термінах в серіалі «Футурама», є інтерпретація теорії струн, що відображається у назві епізоду «The Problem with Popplers» [25] (сезон 2, епізод 15). У цьому епізоді, герої відкривають новий вид смачних снєків на іншій планеті, який вони називають «Popplers». Але виявляється, що ці снєки – це збірна частина нового виду інтелігентних істот, що пізніше виявляються сумісниками злодія-інтергалактичного шахрая.

У перекладі українською мовою, назва епізоду перекладена як «Проблема з поплерами» [25]. Однак, зміст цього епізоду пов'язаний із науковою теорією, що може бути складною для розуміння більшості глядачів. Таким чином, перекладач повинен знайти адекватний спосіб передачі наукової інформації та гумору українською мовою, зберігаючи зміст та ефект висловлювання.

Одна з ключових особливостей створення гумору в анімаційному серіалі – це використання комічних образів і витонченого гумору, що залежить від контексту і зв'язку зі сценарієм. Це означає, що візуальні елементи, такі як міміка персонажів, їхні рухи, зовнішність, а також діалоги мають співпадати з настроєм і атмосферою сценарію.

Іншою важливою особливістю є використання музики та звукових ефектів. Музика та звуки можуть додати глибини і виразності сцені, підсилюючи ефекти гумору та розваг.

Крім того, анімаційний серіал дозволяє використовувати різноманітні форми гумору, такі як фізичний гумор, іронія, сатира, сарказм і т.д. Залежно від жанру серіалу, творці можуть використовувати певні типи гумору більш ефективно, наприклад, у комедіях більше фізичного гумору, а в драмах – більше сарказму та іронії.

Важливо також звернути увагу на аудиторію серіалу. Наприклад, серіал для дітей повинен мати простіші та доступніші гумористичні елементи, які діти зможуть зрозуміти і насолоджуватись. Серіали для дорослих застосовуватимуть складніші та витонченіші форми гумору.

Таким чином, створення гумору в жанрі анімаційного серіалу – це складний процес, який потребує від творців багато уваги до деталей та вміння збалансувати різні форми гумору зі сценарієм та настроєм самого серіалу. Для цього важливо мати чітку концепцію та ретельно пророблений сценарій, який дозволить застосувати гумор як засіб передачі ідей та повідомлень.

Крім того, творці анімаційних серіалів можуть використовувати інтертекстуальні посилання та алюзії на інші твори, які можуть додати глибини та викликати зацікавлення у глядачів.

Важливо також зазначити, що анімаційні серіали можуть бути використані як засіб комунікації з аудиторією та відображення суспільних проблем та тенденцій. Наприклад, в анімаційному серіалі «Сімпсони» було висміяно багато політичних, культурних та соціальних проблем, що стало причиною його популярності.

Таким чином, створення гумору в анімаційних серіалах – це складний і цікавий процес, який потребує від творців креативності, таланту та вміння співвідносити гумор зі сценарієм та атмосферою серіалу.

Висновки до 1 розділу

1. Незважаючи на різноманіття існуючих концепцій комічного, більшість із них мають загальну ідею – комічне полягає в певній неправильності, відхиленні від норми, що не зачіпає будь-які болючі теми.

2. Головною відмінністю комічного від смішного є одночасна наявність двох або більше смислів, що виникають у тих випадках, коли «неправильність» спрямована на явисьє соціального життя людей.

3. Більшість лінгвістів виділяють дві форми комічного: гумор і сатиру, що відрізняються ставленням до явища, яке висміюється.

4. В основі створення комічного лежить 5 основних прийомів. Задля реалізації цих прийомів використовуються різноманітні мовні засоби. В цілому, будь-які виразні засоби мови так чи інакше можуть слугувати для створення комічного ефекту.

5. При передачі комічного в художніх творах необхідно враховувати такі фактори як основну функцію тексту (естетична), відмінності в національному світосприйнятті, фонових знаннях читача, а також особливості мовних засобів, що використовуються в різних мовах для створення комічного.

6. Для перекладу комічного можуть використовуватися різні перекладацькі прийоми. На їхній вибір впливають особливості мовних засобів тексту оригіналу, прагматичні чинники, а також літературні традиції мови перекладу.

7. Культурні відмінності, такі як традиції, історія, релігія та політика, можуть вплинути на сприйняття та розуміння гумору в різних країнах. Перекладач повинен бути свідомим цих різниць та уважно вивчати культурні контексти, щоб забезпечити відтворення гумористичного ефекту в перекладі.

8. Крім того, лінгвістичний контекст, такий як грамати́ка, лексика та фонетика, може впливати на сприйняття гумору. Екстралінгвістичні засоби, такі як гра слів та іронія, можуть відрізнятися в різних мовах та культурах, тому перекладач повинен уважно вивчати лінгвістичний контекст, щоб забезпечити відтворення гумористичного ефекту в перекладі.

РОЗДІЛ 2. СПЕЦИФІКА І СТРАТЕГІЇ ПЕРЕДАЧІ ГУМОРУ У ПЕРЕКЛАДІ АНГЛОМОВНИХ АНІМАЦІЙНИХ СЕРІАЛІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

2.1. Специфіка передачі гумору при перекладі англomовних анімаційних серіалів

Особливістю мультиплікації, яка відрізняє її від літературного твору, є наявність візуального ряду, що допомагає заповнити деякі лакуни в дитячому сприйнятті. Для дитини дошкільного віку характерні невербальні засоби спілкування, які відіграють важливу роль при задоволенні її потреби.

Особливості мовних ознак мультиплікаційного сценарію полягають у використанні зрозумілої та простої лексики, відсутності незрозумілих термінів та професіоналізмів, обґрунтованому використанні неологізмів, вживанні простих граматичних форм, зменшувально-пестливих суфіксів, нескладних синтаксичних конструкцій та речень [4].

Передача гумору при перекладі англomовних анімаційних серіалів є складним і багатоплановим процесом, який потребує вміння передати не лише лексичне значення слів, а й їхній емоційний, соціокультурний та інтенціональний відтінок. Серіали, зокрема «Сімпсони», містять багато комічних елементів, таких як жарти, гумористичні ситуації, іронію, сарказм та інші. Ці елементи можуть бути складними при відтворенні у перекладі, особливо, якщо вони базуються на культурних або історичних особливостях країни, де відбувається дія.

Одним із ключових факторів, який впливає на специфіку передачі гумору при перекладі анімаційних серіалів, є рівень адаптації перекладу до мовної та культурної специфіки цільової аудиторії.

Ще одним фактором, який впливає на передачу гумору, є використання мовних засобів, таких як ідіоми, алегорії, метафори; відтінки

значень слів та інші лінгвістичні елементи. Перекладач повинен вільно володіти обома мовами, враховуючи специфіку використання мовних засобів в оригіналі, для передачі комічного ефекту у перекладі.

У мультиплікаційному кіно відеоряду акцентуація є детермінованою. Спостерігається домінування наочно-образного мислення у цільовій аудиторії серед споживачів анімаційної продукції: «спочатку наочні образи є знаковим носієм мислення» до формування його вербально-логічних форм [15, с. 97].

Під час адаптації дитячої літератури (для доступного розуміння матеріалу дитиною) застосовуються різні техніки, серед яких спрощення та вилучення або додавання деяких елементів тексту. Наприклад, у мультсеріалі “Сімпсони”:

Wow, Jesus, can you believe you gonna get to meet Jay Leno. [S 2. E 15. 00:04:56]. – *Уау, Ісус. Тобі віриться, що ти зустрінеш самого Джея Лено?* [С 2. Е 15. 00:04:56]

а) локалізація, що полягає в адаптації тексту оригіналу, враховуючи мову та культуру споживача перекладу:

The glasses are me, uncompromising and unconceited. Well, not anymore [S 1. E 15. 00:14:56]. – *Окуляри – це я, це мій бренд, без компромісу із ради. Це вже не так.* [С 1. Е 15. 00:14:56]

Розглянемо більш детальніше класифікацію за Юрковською М. М. [37, с.71] технік адаптації гумору в гумористичних мультсеріалах:

а) модернізація, що полягає в прагненні наблизити час, змінити контекст, щоб відповідав текст дійсності:

You seem like a nice guy. – *Ти виглядаєш хорошим хлопцем* [37].

б) скорочення (при адаптації дорослої літератури для дитячої аудиторії):

When it was over, the front of the mall was covered in red, bodies, shopping bags. – Коли все закінчилося, всюди була кров, тіла, пакети з-під покупок [37].

в) металінгвістичні методи, що являють собою пояснення у тексті, короткі коментарі або додаткову інформацію про іноземні терміни або слова, примітки, пояснення культурних традицій і звичаїв:

Oh, all right. So there I was. They just beaten me senseless. Stuck thorns in my head. Nailed me to the piece of wood. Shoved the spunch full of vinegar in my mouth and killed me. Then they put me into a hole with a rock in front of it for two whole days. And come Sunday BAM! I rise from the dead [S 5. E 1. 00:07:56 – А, добре, добре. Коротше, стою я там, а мене побили, одягли вінок на голову, прибили до милиці, вставили губку з оцтом мені в глотку і вбили мене. Потім кинули в печеру і закрили її каменем на два дні. А в неділю БАХ! Я воскрес із мертвих. [35].

Передача гумору в анімаційних серіалах є важливою складовою їхнього успіху, адже вона дозволяє залучити широку аудиторію, включаючи дітей та дорослих. Проте, при перекладі англомовних анімаційних серіалів іншими мовами можуть виникнути складнощі з передачею гумору, особливо, якщо він містить відсилання до культурних або історичних особливостей англомовних країн.

Наприклад, гра слів, що базується на подібності звучання двох слів, може бути дуже ефективною для створення гумору в англійській мові, але може викликати труднощі при відтворенні іншими мовами, де немає подібності звучання слів.

Ще одним фактором, який потрібно враховувати при перекладі гумору, є культурні відмінності. Гумор може базуватися на певних культурних знаннях або історичних подіях, що можуть бути невідомі для інших країн або культур. Наприклад, жарт про політику США може бути зрозумілим для американської аудиторії, але незрозумілим для інших країн.

2.2. Вплив екстралінгвістичних факторів при передачі гумору в англійськомовних анімаційних серіалах

Вплив екстралінгвістичних факторів при передачі гумору в англійськомовних анімаційних серіалах є важливою темою дослідження, оскільки ці фактори визначають сприйняття та ефективність комедійного матеріалу. У цьому підрозділі розглянемо вплив таких факторів, як культурні особливості, лексичні та фразеологічні відмінності, нюанси тону і інтонації, контекстуальні аспекти та особливості анімаційного формату.

Культурні особливості є ключовим фактором при передачі гумору в англійськомовних анімаційних серіалах. Гумор часто базується на культурних асоціаціях, стереотипах, які можуть бути незрозумілими аудиторії з інших культур [39]. Перекладач повинен мати глибоке розуміння культурних нюансів та знати альтернативні способи передачі гумору, щоб забезпечити ефективність комедійних моментів.

Лексичні та фразеологічні відмінності також мають значний вплив на передачу гумору. Гумор часто будується на грі слів, двозначності та фразеологізмах, які можуть бути унікальними для конкретної мови. Перекладач повинен знаходити адекватні еквіваленти англійських жартів та використовувати влучні переклади, щоб зберегти комічний ефект.

Нюанси тону і інтонації є ще одним важливим елементом передачі гумору. Гумор часто пов'язаний зі специфічним тоном, інтонацією та ритмом висловлювання. Перекладач повинен уважно аналізувати тон і настрій гумористичних сцен, адаптувати їх до цільової аудиторії та знайти способи відтворення комічного ефекту через використання відповідного стилю та форми висловлювання.

Контекстуальні аспекти також мають велике значення при передачі гумору. Гумор часто базується на попередніх подіях, культурних асоціаціях або відомих стереотипах. Перекладач повинен розуміти цей контекст та, за

потреби, надавати пояснення, щоб допомогти аудиторії зрозуміти комічні моменти.

Особливості анімаційного формату також впливають на передачу гумору. В анімаційних серіалах використовуються візуальні ефекти, жести та експресивність персонажів, що додають комічного ефекту. Перекладач повинен зберігати ці візуальні аспекти гумору та знаходити відповідні переклади або засоби передачі комічного виразності у текстовому форматі.

Існує декілька класифікацій стратегій перекладу екстралінгвістичних факторів, але основу більшості з них становлять два засадничі методи перекладу: доместикація (одомашнення) та форенізація (очуження). Проте і раніше цій проблемі приділялася увага багатьох науковців. У цьому контексті варто згадати німецького мовознавця Фрідріха Шлейєрмахера. У трактаті «Про різні методи перекладу» описано два протилежні методи перекладу відносно перекладацької роботи з текстом оригіналу. Згідно з думкою автора, “перекладач або залишає у спокої письменника та змушує читача рухатися до нього назустріч, або ж залишає у спокої читача, і тоді письменникові самому доводиться йти йому назустріч” [7, с.11].

Доречно згадати працю Гілберта Фонга «Дублювання та субтитрування у світовому контексті», опубліковану в 2009 році. У ній мовознавець, враховуючи специфіку перекладу кінотексту, виділяє три основні стратегії перекладу кіно, а саме: доместикацію, форенізацію та нейтралізацію. Науковець зазначає, що перекладач фільму має вирішити, чи зберегти та передати риси чужої культури, чи позбутися екзотизму заради досягнення зрозумілості тексту для цільової аудиторії [3, с.143].

Оскільки перекладений текст кінодіалогу призначений для озвучування конкретними персонажами/акторами, відповідно, репліки кінодіалогу мають характеризуватися легкістю вимови та природністю звучання. Таким чином, особливими стратегіями перекладу кінодіалогу є: стратегії відображення культурного дейксису; стратегії збереження

загальної «тональності» твору, які виявляють себе у досягненні природності та прийнятності звучання перекладеного тексту кінодіалогу. Перша група передбачає адекватну передачу смислових опор, власних імен і національно-специфічних реалій, а друга – націлена на збереження загальної «тональності» тексту кінодіалогу, тобто передачу стилістичних особливостей мови персонажів фільма (регістру мови), крайній ступінь вираження яких проявляється у використанні зниженої лексики [20, с.170].

У моїй роботі використовується класифікація стратегій перекладу, яку описав Гілберт Фонг у своїй праці "Дублювання та субтитрування у світовому контексті"[38]. Згідно з цією класифікацією, основні стратегії перекладу кіно включають:

1. Доместикація: Перекладач зберігає культурні реалії та аспекти оригінальної мови, адаптуючи їх до мови та культури цільової аудиторії. Метою є зрозумілість та близькість для глядачів.

2. Форенізація: Перекладач зберігає екзотичні та національно-специфічні елементи оригіналу, не адаптуючи їх до мови та культури цільової аудиторії. Метою є передача оригінального колориту та культурної особливості.

3. Нейтралізація: Перекладач уникає використання екзотичних або національно-специфічних елементів, зосереджуючись на загальноприйнятних конструкціях та зрозумілості для всіх аудиторій. Метою є загальна доступність та універсальність.

У моїй роботі я використовую ці стратегії як вказівники для аналізу та оцінки перекладу анімаційного серіалу "Сімпсони" з англійської на українську мову. Залежно від контексту та цілей перекладу, можуть застосовуватися різні стратегії та тактики, щоб досягти оптимального результату.

Під *тактикою перекладу* слід розуміти конкретну дію, спрямовану на реалізацію стратегії та досягнення мети перекладу на кожному з етапів. Це

також визначення конкретних компонентів змісту або форми мовних/мовленнєвих одиниць оригіналу, які підлягають відтворенню у перекладі. Тактиками можуть бути визначення лексико-тематичної та розпізнавання логіко-граматичної структури тексту, формулювання жанрово-композиційних ознак тексту, тактика інформаційного пошуку, підбір відповідників та вибір перекладацьких трансформацій, тактика використання прийомів заповнення лакун у перекладі та ін. Таким чином, тактикою перекладу є системно організована сукупність перекладацьких операцій, спрямованих на вирішення певного завдання, спираючись на обрану стратегію перекладу [3, с.106;1, с.15;46, с.144].

Дірк Делабастіта, своєю чергою, виділяє п'ять категорій перекладацьких дій для передачі гумору: заміна, повторення, вилучення, додавання та компенсація. Зокрема, до перекладацьких дій він відносить заміну комічного компонента іноземною мовою на такий компонент українською, який має еквівалентність; повторення комічного компонента без заміни; опущення комічного елементу, навіть з низькою еквівалентністю; додавання необхідної інформації, що відтворює лінгвістичні, культурні та інші компоненти комічного, які не мають відповідності в українській мові; та компенсацію комічного ефекту в іншому місці тексту [4].

При перекладі гумористичного матеріалу, перекладачі часто застосовують різні тактики такі як заміна, повторення, опущення, додавання та компенсація. Важливо знайти такий еквівалент комічної одиниці, який би не суперечив сенсу оригіналу, але в той же час мав схожий вплив на реципієнта. Якщо заміна неможлива, варто використати ідіоми або інший експресивний засіб для збереження ефекту. У разі неможливості передачі комічного ефекту за допомогою однієї стратегії, можна скористатися іншими. Стратегія перекладу є загальним планом дій, спрямованих на досягнення перекладацької мети, тоді як прийом або

тактика перекладу є конкретною операцією, спрямованою на вирішення певних перекладацьких труднощів. Важливо мати на увазі ці загальні тенденції при перекладі гумористичного матеріалу.

Наприклад, у статті «Особливості перекладу каламбуру» українські перекладознавці М.С. Чиж та І.І. Данилова пропонують три основних універсальних прийоми перекладу каламбурів [41]:

1. Вилучення – повне елімінування мовної гри, як у прикладі «*You knew that I changed my will and left everything to the record*» – «Ви знали, що я заповідаю все майно платівці» [41].

2. Компенсація – передача комічного ефекту за допомогою іншого засобу, як у прикладі «*Neigh way, Jose*» – «Зачаро-о-ований» [41].

3. Калькування – дослівний переклад, як у прикладі «*All right, that's it! We gotta do something about this. We have got to get that record and destroy it. Just like that fat person surgery destroyed Star Jones's arms*» – «Ну все, вистачить! Ми має щось зробити. Потрібно дістати цю платівку і знищити. Як хірургія для товстих знищила руки Стар Джонс» [41].

Однак, важливо пам'ятати, що не завжди можливо передати оригінальний жарт із повною точністю. У деяких випадках, перекладач може використати заміну жарту, яка передає загальний задум та емоційний ефект оригіналу.

Також, слід враховувати, що гумор є важливим елементом стилю та настрою серіалу. Перекладач повинен знати, який тип гумору підходить для конкретного серіалу та його аудиторії, щоб зберегти загальний стиль та настрій оригіналу.

Отже, передача гумору при перекладі англійських анімаційних серіалів може бути викликана культурними та мовними різницями. Щоб зберегти гумор та стиль оригіналу, перекладач повинен використовувати різні стратегії, залежно від контексту та жарту.

2.3. Аналіз способів і методів передачі комічного та впливу екстралінгвістичних факторів на них

Передача комічного ефекту в перекладі вимагає використання різних способів та методів, а вплив екстралінгвістичних факторів на них є важливим аспектом у процесі перекладу гумору. Ось деякі способи передачі комічного та їх взаємозв'язок з екстралінгвістичними факторами:

1. Лексичні та фразеологічні засоби: Використання гумористичних слів, виразів, ігор слів або фразеологізмів є одним з ключових способів передачі комічного. Екстралінгвістичні фактори, такі як культурні особливості та лексичні відмінності, впливають на вибір відповідних лексичних засобів у перекладі, оскільки гумор часто заснований на специфічних культурних асоціаціях і гри слів.

2. Іронія та сарказм: Іронія і сарказм використовуються для створення комічного ефекту шляхом протиставлення висловлювання і його фактичного значення. Екстралінгвістичні фактори, такі як тон і контекст, мають велике значення для передачі іронії та сарказму. Перекладач повинен розуміти ці фактори та знаходити відповідні способи відтворення іронічного тону та контекстуального змісту у перекладі.

3. Гра слів та словесні жарти: Використання гри слів та словесних жартів є поширеним способом передачі комічного. Екстралінгвістичні фактори, такі як лексичні відмінності та фразеологічні особливості, можуть впливати на можливість відтворити точний еквівалент гри слів у перекладі. Перекладач повинен бути творчим і знаходити альтернативні шляхи передачі комічного ефекту за допомогою інших мовних засобів.

4. Контекстуальні аспекти: Комічний ефект часто залежить від контексту, в якому висловлюється гумористичний момент. Екстралінгвістичні фактори, такі як культурні норми, соціальні конвенції та історичний контекст, впливають на сприйняття та розуміння комічних

висловлювань. Перекладач повинен бути уважним до цих факторів і знаходити способи адаптації комічного контексту до цільової мови та культури.

Враховуючи ці способи та вплив екстралінгвістичних факторів, перекладач може досягти успішної передачі комічного ефекту у перекладі анімаційних серіалів. Важливо враховувати культурні, лексичні, тонові та контекстуальні особливості, а також бути творчим і вміти адаптуватися до вимог цільової аудиторії.

Під час перекладу комічного в кінотексті важливо враховувати перекладацьку стратегію та прийоми. Особливо складною видається передача гри слів, яка є засобом, що часто використовується для створення комічного ефекту. За словами українського лінгвіста К.С. Глінки, в таких випадках важливішою є передача форми або плану вираження, ніж передача змісту. Однак, це відображає специфіку комічної мови, де форма тісно пов'язана з комічним ефектом [10, с. 360]. Отже, при виборі перекладацької стратегії важливо зберегти форму, яка допоможе передати комічний ефект.

При відтворенні комічного цільовою мовою перекладач постає перед вибором між відмовою від форми з метою передачі семантичного компонента та відмовою від змісту з метою передачі форми та комічного ефекту. Крім того, кожен спосіб створення комічного ефекту потребує застосування особливого перекладацького прийому. Наприклад, при передачі алюзії можна використовувати описовий переклад або компенсацію, підібравши мовою перекладу такий образ, що викличе у

Крім того, важливо враховувати культурні та соціальні особливості різних мовних спільнот, оскільки певні жарти та гумористичні елементи можуть бути сприйняті в різних культурах. Також слід пам'ятати про цільового реципієнта перекладу, оскільки комічний ефект може бути сприйнятий по-різному залежно від віку, соціальної та культурної приналежності тощо. У процесі перекладу комічного важливо знайти

баланс між передачею форми та змісту, щоб забезпечити максимально можливого комічного ефекту у мові перекладу.

При передачі комічного ефекту важливо також враховувати культурні та історичні особливості мови оригіналу та мови перекладу. Наприклад, алюзії можуть мати різне значення в різних культурах, тому перекладач повинен бути ознайомленим із культурною спадщиною обох мов.

Крім того, при перекладі анімаційних серіалів важливо враховувати візуальні елементи комічного, такі як жести та міміка персонажів, які можуть мати специфічне значення для культури оригіналу та мови перекладу. Тому перекладач повинен використовувати різноманітні перекладацькі прийоми, щоб передати комічний ефект як найбільш повно та адекватно.

Ось приклади, як перекладачі можуть враховувати ці фактори:

- Алюзії на популярну культуру: Перекладач може замінити алюзію на відомий фільм або телешоу еквівалентом, який має схожу популярність української аудиторії.
- Візуальні елементи комічного: Перекладач може використовувати лексичні та граматичні засоби, щоб передати комічний ефект жестів та міміки персонажів. Наприклад, використання веселих виразів, словесних жартів або навіть звуконаслідувань.

Отже, при перекладі анімаційних серіалів важливо не тільки передати зміст діалогів та сюжету, але й зберегти комічний ефект та відтворити візуальні елементи комічного.

Висновки до 2 розділу

У цьому розділі було розглянуто поняття «стратегія перекладу комічного» та «тактика перекладу комічного» і визначено їхню сутність. Стратегія перекладу комічного є більш глобальним підходом до розв'язання

перекладацької задачі, тоді як прийоми перекладу – це конкретні операції, спрямовані на подолання перекладацьких труднощів комічного.

При аналізі перекладу гумору можна оперувати різними стратегіями, залежно від конкретної ситуації та мети перекладу. Ось декілька загальних стратегій, якими можна користуватись при аналізі перекладу гумору:

1. Збереження лексичного гумору: Аналізується, як вдало вдалося передати лексичні гри слів, ігри зі значеннями слів та жарти, пов'язані з особливостями лексики. Оцінюється, чи було досягнуто комічного ефекту та збережено сутність оригінального жарту.

2. Заміна культурних алюзій: Аналізується, як були передані алюзії на популярну культуру, політику, спорт тощо. Оцінюється, чи вдалося знайти відповідний еквівалент алюзії в мові перекладу, щоб українська аудиторія могла зрозуміти комічність ситуації.

3. Збереження граматичного гумору: Аналізується, як були передані граматичні жарти, словорозрядові ігри та інші граматичні особливості, що містять комічний ефект. Оцінюється, чи вдалося зберегти цей комічний ефект в перекладі.

4. Збереження стилістичного гумору: Аналізується, як було передано стилістичні особливості мови персонажів, використання конкретних сленгових виразів, індивідуальних мовних особливостей тощо. Оцінюється, чи вдалося зберегти цей комічний стиль та персонажів у перекладі.

Це лише кілька прикладів стратегій, якими можна оперувати при аналізі перекладу гумору.

У зв'язку зі специфікою передачі комічного в кінотексті було виявлено особливості, зокрема при перекладі алюзій перекладач повинен вміти розпізнати її та підібрати образ, який викликав би у реципієнта схожу асоціацію. Це можливо за допомогою таких тактик перекладу, як описовий переклад або компенсація. Також імена, топоніми та реалії вимагають

особливої уваги при перекладі, оскільки містять в собі культурний компонент та впливають на правильне відтворення сюжету.

РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕДАЧІ ГУМОРУ В АНГЛОМОВНОМУ АНІМАЦІЙНОМУ СЕРІАЛІ «СІМПСОНИ»

3.1. Специфіка перекладу анімаційного серіалу "Сімпсони" з англійської мови на українську

Переклад анімаційного серіалу "Сімпсони" з англійської мови на українську має свої специфічні особливості. Оскільки "Сімпсони" є популярним серіалом із багатою історією та унікальним гумором, важливо зберегти цей комічний стиль у перекладі. Ось деякі аспекти, які потрібно враховувати при перекладі анімаційного серіалу "Сімпсони":

1. Гумористичний стиль: "Сімпсони" мають свій унікальний комічний стиль, який включає іронію, сарказм, гостроту та гумор на базі культурних та соціальних посилань. Перекладач повинен старатися зберегти цей комічний стиль у перекладі, використовуючи аналогічні засоби гумору та зберігаючи оригінальний тон і настрій.

2. Гра слів та жартів: "Сімпсони" часто використовують гру слів, жарти і словесні ігри, які додають комічного ефекту. Перекладач повинен шукати еквівалентні варіанти гри слів та жартів українською мовою, враховуючи культурні та мовні особливості.

3. Культурні асоціації і посилання: "Сімпсони" часто базуються на культурних асоціаціях, посиланнях на відомі фільми, музику, політичні події тощо. Перекладач повинен мати глибокі знання про українську культуру, щоб знайти відповідні аналогії та зберегти комічний ефект.

В Україні термін «аудіовізуальний переклад» не має широкого вжитку, але він відноситься до поняття «кінопереклад», що представляє собою окремий вид перекладу, що характеризується обмеженими часовими рамками звучання та необхідністю миттєвого сприйняття інформації під час паралельного перегляду відео [12]. У процесі перекладу діалогів

відбуваються граматичні трансформації та заміни частин мови, що започатковує генералізацію, антонімічний переклад, додавання.

Основною складністю аудіовізуального перекладу є необхідність адаптації певного тексту до культури інших народів, що мають відмінну систему цінностей та понять. Аудіовізуальний переклад є «обмеженим» по відношенню до мови та комунікативної ситуації, вимагає знання різноманітних стратегій семантичного аналізу та синтезу. Він представляє собою міжмовну адаптацію, що вимагає великих змін тексту, які не підпадають під традиційні уявлення про еквівалентність [14, с.54].

Щоб зрозуміти специфіку перекладу анімаційного серіалу з англійської мови на українську, слід звернути увагу на особливості жанру. Анімаційний серіал є візуально-аудіальним твором, в якому образи і звуки мають рівноправну важливість. Перекладач має враховувати, що багато інформації може передаватися через візуальну складову, таку як рухи персонажів, деталі фону та інші елементи.

Крім того, анімаційні серіали часто адресовані дитячій аудиторії, тому перекладач повинен зберігати відповідний тон і стиль мовлення, щоб зрозуміти молодшу аудиторію.

У процесі перекладу анімаційного серіалу також важливо враховувати культурні різниці між країнами, звідки вони походять. Наприклад, деякі жарти, гумористичні висловлювання або культурні відсилання можуть бути незрозумілі для іншої аудиторії.

Ще однією важливою складовою перекладу анімаційного серіалу є дубляж. Українські перекладачі мають враховувати, що текст повинен відповідати таймінгу відео, щоб не порушувати співвідношення між звуком та образом.

Ліпсинк, або синхронний переклад, є важливою складовою дубляжу анімаційного серіалу. Він вимагає врахування таймінгу оригінального відео, щоб перекладені репліки точно відповідали рухам рота персонажів.

Перекладачі, що займаються ліпсинком, повинні дотримуватися кількох важливих принципів:

1. Співвідношення між звуком та образом: Перекладені репліки повинні точно відповідати рухам рота персонажів, щоб створити враження, ніби персонажі говорять українською мовою.

2. Врахування таймінгу: Перекладачі повинні враховувати тривалість оригінального діалогу та дотримуватися таймінгу, щоб український текст мав таку саму тривалість і вписувався у відповідні моменти діалогу на екрані.

3. Відповідність жестикуляції: Крім усного співвідношення, перекладачі також повинні враховувати жестикуляцію та міміку персонажів, щоб їхні рухи відповідали перекладеним реплікам.

Ліпсинк є важливим аспектом дубляжу, оскільки він допомагає забезпечити гармонійне поєднання звуку та образу в анімаційному серіалі, що робить перегляд більш приємним та автентичним для глядачів.

Як зазначає український лінгвіст Кропінова Т.В. [21, с.408], в Україні використовується термін «кінопереклад» замість «аудіовізуальний переклад», який включає переклад фільмів з обмеженими часовими рамками та потребою миттєвого сприйняття інформації під час паралельного перегляду відео. Крім того, у діалогах зустрічаються жарти з використанням засобів комічного, таких як полісемія, омонімія, іронія та сарказм. При перекладі назв мультфільмів використовуються граматичні та лексичні трансформації з метою збереження комічного підтексту. Однак, при перекладі фразеологізмів та іншої національно маркованої лексики, що часто зустрічається в заголовках мультфільмів, перекладачі часто стикаються з труднощами. В таких випадках, перекладач повинен враховувати структуру мови перекладу та зробити все можливе для збереження комічності ситуації та зрозумілості жарту для глядача.

Один із екстралінгвістичних факторів, який потрібно враховувати, це культурні особливості. Фразеологізми та національно маркована лексика можуть мати глибокі культурні асоціації та значення, які не завжди можна точно відтворити в іншій мові. Перекладач повинен бути обізнаним із культурою цільової аудиторії та шукати аналогічні фразеологічні вирази або використовувати інші мовні засоби для досягнення комічного ефекту.

Також екстралінгвістичні фактори, пов'язані зі структурою мови, важливі для передачі комічного. У перекладі фразеологізмів, римувань, гри слів та інших комічних моментів, перекладач повинен уважно аналізувати структуру мови перекладу та шукати відповідні мовні засоби, що зберігають комічність та зрозумілість жарту для глядача.

Крім того, контекстуальні екстралінгвістичні фактори впливають на сприйняття комічного ефекту. У "Сімпсонах" багато гумористичних ситуацій та анекдотичних посилянь, які можуть бути засновані на конкретних подіях, культурних явищах або відомих стереотипах.

Однак переклад назв мультфільмів – це не тільки про збереження комічного підтексту, але й про передачу суті і тематики фільму. Перекладач повинен бути обізнаним у виборі слів і виразів, щоб вони точно передавали ідею оригінального заголовку. Наприклад, англійська назва фільму «Zootopia» була перекладена як «Звірополіс» українською, що точно відображає суть стрічки, де різноманітні тварини живуть у великому місті. Також, варто враховувати культурні відмінності, оскільки певні імена та вирази можуть бути незрозумілими для глядачів іншої країни.

Узагалі, процес перекладу анімаційних фільмів вимагає від перекладача знання різних стратегій перекладу, включаючи дослівний переклад, вільний переклад, переклад змісту, адаптивний переклад та інші. Кожна стратегія має свої переваги і недоліки, і вибір відповідної залежить від конкретного фільму та його контексту.

Загалом, переклад назв мультфільмів є складним і відповідальним процесом, який вимагає від перекладача не тільки знання мови, але й вміння зберегти комічність, передати сутність фільму та враховувати культурні відмінності.

Вплив екстралінгвістичних факторів на переклад анімаційного серіалу з англійської мови на українську є надзвичайно важливим. Ось деякі з них:

1. Культурні відмінності: Культурні реалії та нюанси між англійською та українською аудиторіями можуть впливати на сприйняття гумору та комедійних моментів. Перекладач повинен бути знайомим з обома культурами та здатним адаптувати жарти та гумор до місцевого контексту, зберігаючи при цьому комічний ефект.

2. Лінгвістичні відмінності: Різні лінгвістичні системи та особливості української та англійської мов можуть створювати виклики при перекладі гумору. Лексичні гри, ігри слів та інші комічні засоби можуть вимагати вибору альтернативних варіантів або креативного підходу для збереження комічності в перекладі.

3. Візуальні та аудіальні елементи: У анімаційному серіалі важливо враховувати візуальні та аудіальні аспекти, такі як жести, міміка персонажів, музика, звукові ефекти тощо. Перекладач повинен знайти способи відтворення комічного ефекту через текстовий переклад, що відповідає візуальному та аудіальному контексту.

Отже, специфіка перекладу анімаційного серіалу з англійської мови на українську полягає в урахуванні візуальних та аудіальних елементів, культурних відмінностей між країнами та відповідності таймінгу дубляжу.

3.2. Перекладацькі прийоми перекладу аспекту гумору серіалу "Сімпсони" українською мовою

«Сімпсони» – найдовший анімаційний ситком в історії людства, який сатиризує не тільки середнього американця, але й суспільство в цілому. Це шоу добре відоме у більш, ніж 100 цивілізованих країнах світу, а за опитуванням журналу Time, «Сімпсони» були визнані найкращим мультсеріалом ХХ століття. Повноцінне транслявання серіалу розпочалось в 1989 році, незважаючи на те, що пілотний епізод був показаний на два роки раніше. Починаючи з перших серій, весь серіал просякнутий сатирою на сучасне суспільство і його проблеми. Знаменитості часто грали гостей в «сімейному складі Сімпсонів», особисто озвучуючи свої «мультяшні» втілення. Герої серіалу також з'являлися в інших проектах як запрошені гості, а перша серія 13 сезону «Family Guy» є кросовером двох американських ситкомів. У 2007 році глядачі побачили повнометражний анімаційний фільм, знятий за сюжетом серіалу «Сімпсони», касові збори якого склали майже півмільярда доларів США.

Серіал "Сімпсони" є одним з найвідоміших та найуспішніших анімаційних серіалів у світі. Ось деяка інформація про країну-виробника, режисерів, кількість сезонів та серій:

- Країна-виробник: Серіал "Сімпсони" був створений в Сполучених Штатах Америки (США). Він є американським продуктом та здобув широку популярність як у США, так і в усьому світі.
- Режисери: Серіал був створений Меттом Гроунінгом (Matt Groening) і продюсерським колективом, включаючи Джеймса Л. Брукса (James L. Brooks) і Сема Саймона (Sam Simon). Метт Гроунінг також є одним з головних творців серіалу.

- Кількість сезонів: На сьогоднішній день, серіал "Сімпсони" має 34 сезони. Прем'єра першого сезону відбулася 17 грудня 1989 року, і він продовжує виходити до сьогоднішнього дня.

- Кількість серій: Загалом, серіал "Сімпсони" має понад 700 серій. Він є одним з найдовших анімаційних серіалів у світі, і його тривалість підтверджує велику популярність серед глядачів.

Основні герої анімаційного серіалу – це середньостатистична американська родина Сімпсонів. Усі дії героїв пронизані тонкою сатирою та алюзіями на сучасне суспільство.

У серіалі також присутня велика кількість культурних та літературних посилань, які спонукають глядача до вивчення інших аспектів сучасної культури та історії. Зокрема, серіал часто посилається на класичну літературу, кіно, телебачення, музику та інші аспекти культури. Крім того, "The Simpsons" відомі своєю здатністю передбачати деякі події в майбутньому, що привернуло увагу не тільки глядачів, але й дослідників та науковців. Загалом, цей мультсеріал є чудовим прикладом того, як анімаційні твори можуть бути не тільки розважальними, але й важливим джерелом культурних та соціальних досліджень.

Проте, перекладати такий серіал може бути нелегким завданням, оскільки він містить багато моментів із використанням гри слів, гумору та алюзій, які не завжди можна відтворити цільовою мовою. Тому, для того щоб український переклад відтворював суть оригінального тексту, перекладач повинен використовувати граматичні та лексичні трансформації з урахуванням структури української мови. Важливо також зберегти комічний підтекст, щоб український глядач міг насолоджуватися гумором та сатирою відтворених в серіалі ситуацій.

У перекладі анімаційного серіалу "Сімпсони" українською мовою екстралінгвістичні фактори відіграють важливу роль у передачі комічного ефекту і збереженні його сутності. Ось деякі з них:

1. Культурні алюзії: "Сімпсони" використовують багато алюзій на популярну культуру, політику, спорт та інші аспекти життя. Перекладач повинен бути знайомим з українською культурою та вміти знайти еквівалентні алюзії, щоб українські глядачі могли зрозуміти комічність цих ситуацій.

2. Лексичні та граматичні гри слів: "Сімпсони" відомі своєю винахідливістю у використанні гри слів, ігор зі значенням слів та словесних жартів. Перекладач повинен знайти відповідні лексичні та граматичні трансформації, щоб передати цей комічний ефект українською мовою.

3. Культурні та соціальні нюанси: "Сімпсони" часто використовують гумор, пов'язаний з культурними та соціальними нюансами. Перекладач повинен бути обізнаним з українськими культурними та соціальними реаліями, щоб зберегти цей комічний підтекст у перекладі.

4. Жарти та гумористичні ситуації: "Сімпсони" використовують різні жанри гумору, від іронії та сарказму до сатири й чорного гумору. Перекладач повинен знаходити відповідні стилістичні рішення, щоб передати різноманітність комічного виразу та зберегти його смак українською мовою.

Врахування цих екстралінгвістичних факторів допоможе перекладачеві відтворити гумор та комічний ефект "Сімпсонів" в українському перекладі, зберігаючи суть оригінального тексту та забезпечуючи задоволення від перегляду для українських глядачів.

З 2016 року українські глядачі можуть насолоджуватися перекладом мультсеріалу «Сімпсони», який транслює канал НЛО TV. Українською мовою перекладено всі 31 сезон. Перші 17 сезонів були озвучені студією «Пілот» на замовлення телеканалу М1. Наступні 2 сезони презентувала «Студія 1+1» на замовлення телеканалу КІНО. Сезони 21-25 були представлені для показу студією «ISP Film», виконуючи побажання QTV.

Останні 5 сезонів були озвучені студією «Продакшн» за замовленням НЛЮ TV.

Для детального вивчення того, як комічне виражається на різних мовних рівнях та способи його передачі, нами був проведений аналіз перекладів «Студії 1+1» та «Продакшн». У процесі аналізу виявлені відмінності між українським перекладом та оригіналом, а також невідповідності між українським перекладом та оригінальним кінотекстом (див. Таблицю 3.1).

В своєму дослідженні ми опиралися на класифікацію Максимова С. Є., який, в свою чергу, лексичні трансформації розглядає як підвид перекладацьких трансформацій, виділяючи при цьому наступні: – категоріально-морфологічні; – синтаксичні; – лексичні; – трансформації на рівні глибинної структури мови [23].

Таблиця 3.1

ОКАЗІОНАЛЬНІ ЛЕКСИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Англ. оригінал	Переклад «Студії 1+1»	Переклад «Продакшн»
<p><i>Now, Bart, just look out the window. It'll take your mind off the pain. And when you're done, I've got more lollies.</i></p>	<p><i>А ти, Барте, дивись у вікно, щоб відволіктися від болю. А коли закінчимо, отримаєш льодяник.</i></p>	<p><i>Ну що ж, Барте, дивись у вікно, щоб відволіктися. А коли закінчимо, я дам тобі льодяник.</i></p>

<p><i>No, thanks. I already helped myself. See you later, <u>inoculator</u> [S 1. E 2. 00:07:56].</i></p>	<p><i>Мені не треба. Я вже запасся. Щасливо, <u>голкошкірі!</u> [С 1. Е 2. 00:07:56].</i></p>	<p><i>Ні дякую. Я вже допоміг собі. Побачимося, <u>інокулятор!</u> [С 1. Е 2. 00:07:56].</i></p>
---	---	--

Зважаючи на два надані переклади, розглянемо їх з погляду стратегій, тактик та екстралінгвістичних факторів.

Переклад «Студії 1+1» використовує стратегію доместикації, зберігаючи семантику та структуру висловлення. Тактика, що застосована у цьому перекладі, полягає в збереженні гумористичного ефекту за допомогою лексичної заміни медичного терміна «ліки», «таблетки» простішим і дитячим терміном «льодяник» та «інокулятора» на «голкошкірій». Екстралінгвістичні фактори відображаються у використанні неофіційного мовного стилю та фразології, що сприяє передачі розмовного тону оригіналу.

Переклад «Продакшн», натомість, використовує стратегію форенізації, внаслідок чого оригінальний текст був переформульований. Тактика, яку використав перекладач, полягає у заміні фрази «щоб відволіктися від болю» загальною фразою «щоб відволіктися», що може бути використана в різних контекстах та є прикладом трансформації вилучення. Екстралінгвістичні фактори виявляються у використанні іншого вступного вислову «Ну що ж», замість імені «Барт», що може відображати конкретні особливості перекладу, які властиві даній телевізійній студії.

СЛОВОТВОРЧІ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Оригінал	«Студія 1+1»	«Продакшн»
-Happy anniversary.	-З ювілеєм.	-З Ювілеєм тебе.
-Are these	-Це <u>псевдодіаманти</u> ?	-Це <u>псевдодіаманти</u> ?
<u>Diamonique</u> ?	-Ні.	-Ні.
-Nore	- <u>Квазідіаманти</u> ?	- <u>Квазідіаманти</u> ?
.- <u>Diamondelle</u> ?	-Ні.	-Ні.
-Nore.	- <u>Начедіаманти</u> ?	- <u>Начебтодіаманти</u> ?
-Cubic	-Ні.-	-Ні.
<u>Diamondium</u> ?	<u>Діоксірібодіамантин</u> ?	- <u>Діоксірібодіамант</u> ?
-Nore.	-Майже, але ні. Це	-Близько, але ні. Це
- <u>Dioxy-ribo-</u>	<u>просто діаманти!</u>	<u>просто діаманти!</u>
<u>diamondoid</u> ?	-О Боже! О Боже! [С 3.	-О Боже! О Боже! [С
-Close but no	Е 1. 00:07:16]	3. Е 1. 00:07:16]
cigar. Just plain		
diamonds!		
-Oh, my God! Oh,		
my God		
[S 3. E 1. 00:07:16]		

У серіалі «Сімпсони» середньостатистична американська родина, яка не є багатою, святкує ювілей, і Гомер вирішує подарувати Мардж справжні діаманти. Побачивши подарунок, Мардж вражена і запитує, чи це не псевдодіаманти, квазідіаманти чи начедіаманти. Гомер по черзі відповідає «ні» на всі запитання, і коли Мардж згадує діоксірібодіамантин, Гомер каже, що це близько, але все ж таки не це. Гомер підкреслює, що це просто

звичайні діаманти, а Мардж в захваті від подарунку, кричить «О, мій Боже! О, мій Боже!» Комічний ефект досягається за допомогою каламбуру, де Гомер відкидає усі пропозиції Мардж щодо того, що це можуть бути і дарує їй звичайні діаманти. Україномовний варіант передає комічний ефект за допомогою використання суфіксів «псевдо», «квазі» та «нібито», які утворюють іменники зі значенням хибності, удаваності, близькості та схожості. Також використано okazionalizm, який утворений з трьох слів і суфікса «-оїд». У цілому обидва варіанти є вдалими та передають гру слів кінодіалогу.

У перекладі «Студії 1+1» були використані екстралінгвістичні фактори, такі як використання загальноповживаних термінів, які є зрозумілими для аудиторії, та вигаданих термінів, що наближені до реальності. Гумористичний ефект досягається за допомогою запитань, що послідовно відкидаються, та риторичного підсилення об'єкта.

У перекладі від «Продакшн» також спостерігаються екстралінгвістичні фактори, включаючи загальноповживані терміни та використання привітних вигуків, що надають тексту емоційного виразу.

Стратегія перекладу у цих двох прикладах полягає у форенізації, для українського глядача ці терміни можуть бути не зовсім зрозумілими, а тактика полягає в додаванні та граматичній заміні на префікси «псевдо-», «квазі-», «наче-».

У цьому випадку видно, що студія «Студія 1+1» використала більш творчі переклади для передачі гумористичної ситуації, де персонаж запитує, чи є діаманти псеводіамантами, квазідіамантами та іншими вигаданими назвами, а його співрозмовник відповідає, що це просто діаманти. У перекладі студії «Продакшн» використовуються більш буквральні переклади слів, що руйнують гумористичну ситуацію.

Врахування культурних алюзій, лексичних та граматичних особливостей, культурних та соціальних нюансів, а також різноманітних

жартів та гумористичних ситуацій допомагає перекладачу відтворити комічний ефект і передати його смак українською мовою.

Процес перекладу анімаційного серіалу "Сімпсони" на українську вимагає не лише мовних навичок, але й глибокого розуміння культурних та соціальних особливостей цільової аудиторії. Перекладач повинен бути відчутливим до тонкощів української культури та гумору, щоб точно передати комічний потенціал оригіналу і забезпечити його ефективність українському глядачеві.

Згадані екстралінгвістичні фактори, такі як культурні алюзії, лексичні гри, культурні й соціальні нюанси, жарти й гумористичні ситуації, становлять важливу складову процесу перекладу, щоб відтворити оригінальний комічний ефект. Вірний вибір перекладу, збереження характеру персонажів та використання адекватних мовних засобів допомагають українським глядачам насолоджуватися гумором та сатирою "Сімпсонів" у своїй мові.

Культурні та соціальні норми можуть відрізнятись у різних країнах та групах людей. Наприклад, гумор про релігію може бути прийнятним в одній країні, але образливим в іншій. Перекладачі мають враховувати ці відмінності та працювати над збереженням сенсу та гумору при перекладі.

ЛЕКСИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ (ЗАМІНА СЛІВ)

Оригінал	«Студія 1+1»	«Продакшн»
<p>Bart: <i>Grampa, look over there. It's Captain Bringdown and The Buzzkillers. If you're gonna make your move, you better do it quick.</i></p> <p>Grandpa: <i>Mmm... Wait! Stop the music!</i></p> <p>Marge: <i>It's Grampa!</i></p> <p>Homer: <i>Munster?</i></p> <p>Marge: <i>No, Simpson.</i></p> <p>Homer: <i><u>Oh, darn, darn, darn!</u></i></p> <p>[S 1. E 1. 00:03:00]</p>	<p>Барт: <i>Діду, дивись! Щасливий суперник і невірна подруга. Поспішай, поки не пізно.</i></p> <p>Дід: <i>Ох... Зупиніть музику!</i></p> <p>Мардж: <i>Дід ?!</i></p> <p>Гомер: <i>Мороз?</i></p> <p>Мардж: <i>Ні, Сімпсон.</i></p> <p>Гомер: <i><u>Чорт, чорт, чорт!</u></i></p> <p>[С 1. Е 1. 00:03:00]</p>	<p>Барт: <i>Діду, дивись! Месники. Тобі краще поквартитися.</i></p> <p>Дід: <i>Ох... Почекайте! Зупиніть музику!</i></p> <p>Мардж: <i>Дід ?!</i></p> <p>Гомер: <i>Який дід?</i></p> <p>Мардж: <i>Сімпсон.</i></p> <p>Гомер: <i><u>Ось прокляття!</u> [С 1. Е 1. 00:03:00]</i></p>

У наведеному тексті було подано оригінальний діалог з англійської мови з серії мультфільму «Сімпсони», а також його два українськомовні переклади, виконані студіями «Студія 1+1» та «Продакшн».

Екстралінгвістичні фактори: у оригінальному тексті згадується гурт "Captain Bringdown and The Buzzkillers". У перекладі студії "Студія 1+1" це було перекладено як "Щасливий суперник і невірна подруга", а студією "Продакшн" – як "Месники". Такі алюзії потребують від перекладача знання культурних деталей та вміння знайти адекватний еквівалент в українській мові. У перекладі від «Продакшн» також спостерігаються

екстралінгвістичні фактори, включаючи загальноповжиті терміни та використання вигуків, що надають тексту емоційного виразу.

Підтримка смислового контексту: Перекладачі забезпечують збереження смислового контексту жартів та реплік. Наприклад, у відповіді Мардж на питання Гомера про "Munster" (оригінал) студія "Студія 1+1" використовує "Мороз?", а студія "Продакшн" – "Який дід?".

Стратегії та тактики перекладу: у варіанті Студії 1+1 «Щасливий суперник і невірна подруга» можна вважати нейтралізацією, а «Дід Мороз» - доместифікацією. У перекладі студії «Продакшн» «Месники» можна вважати стратегією доместифікації, а «Дід Сімпсон» нейтралізацією. Перекладачі використали різні лексичні засоби для передачі комічного ефекту. Тут присутня трансформація заміни, вилучення (If you're gonna make your move, you better do it quick – поспішай, поки не пізно/тобі краще поквапитися) та компенсації. Наприклад, у оригінальному тексті Bart називає діда "Grampa", а перекладачі використовують "Дід" (студія "Студія 1+1") та "Діду" (студія "Продакшн").

Таблиця 3.4

ЛЕКСИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ (ФРАЗЕОЛОГІЗМИ)

Оригінал	«Студія 1+1»	«Продакшн»
-So, when is my inauguration?	-Отже, коли моя інавгурація?	Отже, коли моя інавгурація?
-Hmm, let's see. (looks at his watch).	-Зараз подивимося. (Дивиться на годинник).	-Хмм, зараз подивимося. (Дивиться на годинник)

<p><i>-When hell freezes over, tough guy!</i> [S 15. E 1. 00:03:00]</p>	<p><i>-Коли рак на горі свисне!</i> [С 15. Е 1. 00:03:00]</p>	<p><i>-Після дощукі в четвер.</i> [С 15. Е 1. 00:03:00]</p>
---	---	---

В одній із серій п'ятнадцятого сезону мультсеріалу, що розповідає про пригоди Bart і Lisa, відбуваються вибори президента школи, в якій вони навчаються. Lisa, яка є обдарованою ученицею з великою кількістю грамот і досягнень, вирішує балотуватися на пост президента школи. З іншого боку, другорядний персонаж, Nelson, який є головним хуліганом школи Springfield, також вирішує балотуватися на цю посаду. Даний діалог між учителем школи і Nelson створює комічний ефект завдяки використанню фразеологізму. Фразеологізм, який використовується в цьому контексті, надає діалогу раптовості і природної комічності. Слід зауважити, що студії «Студії 1+1» і «Продакшн» переклали фразеологізм англійською мовою, використовуючи різні варіанти. Проте, обидві студії зуміли зберегти комічний ефект, використавши стратегію доместифікації, підібравши доречний відповідник фразеологізму українською мовою. У перекладі студії «Студії 1+1» використана граматична трансформація вилучення. Фраза «*tough guy*» відсутня у перекладі, що не впливає на передачу комічного ефекту. Проте, у сенсі цієї фрази закладений сарказм, який лише підсилює комічність аналізованої ситуації.

У перекладі від «Студії 1+1» спостерігається використання екстралінгвістичних факторів. Загальноживані фрази "коли рак на горі свисне" та "коли рак на горі свисне" використовуються для вираження неможливості або надзвичайної події. Стратегія перекладу полягає у доместифікації, збереженні загального змісту та форми реплік, а тактика заміни та компенсації використовує запитання та гру з висловлюваннями, що підсилює гумористичний ефект.

У перекладі від «Продакшн» також спостерігаються екстралінгвістичні фактори. Загальноживана фраза "після дощук в четвер" використовується для вираження неможливості події. Стратегія доместифікації полягає у вільному переформулюванні оригінального тексту, зберігаючи його загальний зміст. Тактика заміни та компенсації полягає в послідовному використанні запитань та реалістичних відповідей, що надає репліці комічного ефекту.

Таблиця 3.5

ЛЕКСИКО-ФОНЕТИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Оригінал	«Студія 1+1»	«Продакшн»
<p><i>-Homie, if I buy a bicycle built for two, will you ride with me?</i></p> <p><i>-Marge, I don't hate your mother. I just won't be sad when she dies. Forty-seven, forty-eight...</i></p> <p><i>-I was asking for something.</i></p> <p><i>- Yeah, sure. Whatever you want. Ninety-five, ninety-six, thirteen, sixty-four, <u>banana...</u> [S 20. E 1. 00:13:34]</i></p>	<p><i>-Гомерчику, якщо я куплю <u>велосипед</u> для <u>двох</u>, ти поїдеш зі мною?</i></p> <p><i>-Мардже, я нененавиджу твою мати, я просто щиро бажаю їй смерті.</i></p> <p><i>Сорок сім, сорок вісім ..</i></p> <p><i>.-Я поставила тобі питання.</i></p> <p><i>-Давай. Тобі видніше.</i></p> <p><i>Дев'яносто п'ять, дев'яносто шість,</i></p>	<p><i>-Гомерчику, якщо я куплю <u>тандем</u>, ти будеш кататися зі мною?</i></p> <p><i>-Мардже, я нененавиджу твою мати, я просто не засмучусь, коли вона помре. Сорок сім, сорок вісім ...</i></p> <p><i>-Я поставила тобі питання.</i></p> <p><i>-Так звісно. Все що забажаєш. Дев'яносто п'ять, дев'яносто шість,</i></p>

	<i>тринадцят,</i> <i>шістдесят, банан...</i> [С 20. Е 1. 00:13:34]	<i>тринадцять, шістдесят</i> <i>чотири, банан ...</i> [С 20. Е 1. 00:13:34]
--	--	---

Аналізований діалог відбувається між Homer і Marge. В одному з епізодів, під час розпродажу, Homer купує собі велику гирю і починає накачувати праву руку. Marge, зі свого боку, хоче купити велосипед на двох і запитує поради у Homer. Однак, у той самий час, коли Marge звертається до нього, Homer зосереджено веде підрахунок і відповідає їй цифрами замість слів. У цьому прикладі комічний ефект створюється за допомогою алітерації. Несподіване перерахування чисел викликає сміх через його непередбачуваність. Вживання іменника «*banana*» в кінці ряду надає фразі парадоксальності та раптовості. Під час перегляду цього епізоду уважний глядач може відчутти дисонанс між тим, що відбувається на екрані і звуковим супроводом.

У перекладі були використані екстралінгвістичні фактори, такі як використання загальноживаних термінів, які є зрозумілими для аудиторії, та вигаданих термінів, що наближаються до реальності. Обидві студії використали стратегію нейтралізації, «Студія 1+1» використала тактику опущення (built у перекладі не з'являється, хоча сенс зберігся), а «Продакшн» тактику лексичної заміни, а саме конкретизацію (тандем – велосипед, призначений для двох осіб). Гумористичний ефект досягається за допомогою запитань, що послідовно відкидаються, та риторичного підсилення об'єкта.

ЛЕКСИКО-ФОНЕТИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Оригінал	«Студія 1+1»	«Продакшн»
<p><i>-Milhouse? <u>Oh, my Lord!</u> What happened to my little class coward?</i></p> <p><i>-What do you care, Mrs.Krabappel? Or should I say <u>«Mrs. Crab Apple?»</u></i></p> <p><i><u>Ha-ha!</u> «Crab Apple».</i></p> <p>[S 11. E 2. 00:08:04]</p>	<p><i>-Мілгаус? Що сталося з моїм маленьким боягузом?</i></p> <p><i>-А вам то, що, місіс Крабапел? <u>Або може бути «місіс Краб Епл?»</u></i></p> <p>[С 20. Е 2. 00:08:04]</p>	<p><i>-Мілгаус? <u>Божечки!</u> Що сталося з моїм маленьким боягузом?</i></p> <p><i>-А вам яке діло, місіс Крабапел? А може <u>«місіс Краб запив?»</u> Ха-Ха! <u>«Краб запив».</u></i></p> <p>[С 20. Е 2. 00:08:04]</p>

Аналізована фраза була сказана однокласником і другом Барт, Мілгаус. Цей другорядний персонаж протягом тривалого часу показувався глядачам як дуже спокійний і дещо боягузливий хлопчик, який стримує свої емоції. Проте настане момент, коли його терпіння розривається. У даному прикладі комічність передається парадоксом – твердженням або судженням, що характеризуються парадоксальністю. Завжди спокійний і шанобливий до старших персонаж Millhouse вирішує посміятися над класним керівником. Своєю чергою, вчителька називає його "боягузом", що суперечить його звичному статусу.

У перекладі від «Студії 1+1» використовується стратегія форенізації. Фраза «Mrs. Crab Apple» перекладається як «місіс Краб Епл», зберігаючи гру слів та комічний ефект. При перекладі використовується тактика

транслітерації та вилучення. Ця стратегія дозволяє зберегти гумористичний аспект оригінальної репліки. У перекладі студії «Студії 1+1» була використана тактика вилучення, пропущена фраза «*Oh, my Lord!*», що не впливає на комічний ефект і, ймовірно, було обумовлене обмеженим часом, протягом якого персонаж повинен був сказати свою репліку. Комічний ефект створюється на фонетичному рівні за допомогою гри зі складами і співзвуччями придуманих імен в контексті імені класного керівника місіс Крабапел (*Mrs. Krabappel*).

У перекладі від «Продакшн» використовується стратегія форенізації: збереження загального змісту репліки, але з вільним переформулюванням. Фраза «*Mrs. Crab Apple*» перекладається як «місіс Краб запив», що створює гру слів та гумористичний ефект, але для українського глядача. Можемо бачити тут приклад тактики заміни та логічного розвитку змісту. Ця стратегія дає можливість виразити комічний аспект і забезпечити сприйняття гумору українською аудиторією.

У порівнянні з оригіналом, переклади відрізняються за вживаним лексичним матеріалом та за способами передачі комічного ефекту. Наприклад, українські переклади використовують суфікси та префікси для утворення нових слів з комічними відтінками, тоді як в оригіналі це досягається за допомогою каламбуру та іншої лексичної гри. Крім того, в першому перекладі використовується okazionalizm, що надає додаткового ефекту. Варто зазначити, що обидва переклади мають свої переваги та недоліки. Наприклад, переклад «Студії 1+1» є більш творчим та оригінальним, однак він може бути менш зрозумілим для глядачів, які не мають достатнього рівня знання української мови. З іншого боку, переклад "Продакшн" є більш близьким до оригіналу та зрозумілим для ширшої аудиторії, але йому може бракувати креативності та оригінальності.

У відповіді від «Студії 1+1» використовується екстралінгвістичний фактор гри слів і гумору. Фраза "Місіс Краб Епл" створює комічний ефект

через асоціацію з фразою "Crab Apple", що має негативне значення. Цей фактор використовується для забезпечення гумористичного ефекту у перекладі.

У відповіді від «Продакшн» також використовується екстралінгвістичний фактор гри слів. Фраза "місіс Краб запив" має схожий звук із "Crab Apple" і створює комічний ефект через цю асоціацію. Цей фактор використовується для підсилення гумористичного ефекту українськомовної аудиторії.

Аналіз екстралінгвістичних факторів показує, що гра слів та асоціації використовуються для створення комічного ефекту у перекладі. Ці фактори сприяють розумінню та сприйняттю гумору в українській мові, адаптуючи його до місцевого контексту та культурних особливостей.

ГРАМАТИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Оригінал	«Студія 1+1»	«Продакшн»
- <i>Poor Moe. We have word for people like you. Лицо кошмара.</i>	-Бідний Мо. Ми називаємо таких людей	-Бідний Мо. Ми називаємо таких людей
- <i>Oh, it sounds nice. What does it mean?</i>	«Обличчя жаху».	«Обличчя жаху».
- <i>It means “gentle heart that no one sees”.</i>	-Звучить красиво, а що це означає?	-Звучить добре, а що це означає?
- <i>Wow, that’s beautiful! Maybe I should learn Russian.</i>	-Прекрасне обличчя, яке ніхто не розгледів.	-Прекрасне обличчя, яке ніхто не розгледів.
- <i>No, don’t do that [S 8. E 1. 00:10:04].</i>	-О, як здорово. Можже, мені варто вивчити російську?	-Вау, це прекрасно. Можже мені варто вивчити російську?
	-Не варто. [С 8. Е 1. 00:10:04].	-Не роби цього. [С 8. Е 1. 00:10:04].

Під час аналізу декількох прикладів кінодіалогів, переданих українською та англійською мовами, можна зробити висновки про прийоми, використані для передачі комічного ефекту. Зокрема, найбільш часто використовуваним рівнем для передачі комічного є лексичний, на другому місці – граматичний, а на третьому – фонетичний.

Перекладачі намагаються правильно передати комічний ефект на тому ж мовному рівні, що і в оригіналі, але часто використовують інші мовні рівні для досягнення того ж ефекту. Так, український переклад «Студії 1+1» був правильним і передавав комічний ефект за допомогою

лексичної трансформації та словотворчих можливостей мови. Переклад «Продакшн» також був вдалим, але в ньому використано менше лексичних трансформацій та словотворчих можливостей мови.

У перекладі від «Студії 1+1» використовується тактика доместифікації, зі збереженням семантичного зв'язку між фразами, але зі зміною у формі та виразі. Використана трансформація заміни та калькування. Фраза "Лицо кошмара" перекладається як "Обличчя жаху", зберігаючи загальний сенс та інтенсивність оригіналу. Екстралінгвістичний фактор у цьому випадку полягає в тому, що обидва вирази передають негативний характер і викликають асоціацію зі страхом та несамовитістю.

У перекладі від «Продакшн» також використовується тактика доместифікації, збереження семантичного зв'язку та виразу, але з вільним переформулюванням. Використана трансформація заміни та калькування. Фраза "Лицо кошмара" перекладається як "Обличчя жаху", зберігаючи семантику, але змінюючи форму виразу. Екстралінгвістичний фактор полягає в тому, що обидва варіанти передають ідею незрозуміння та непомітності внутрішнього світу такої людини.

Аналіз тактик перекладу та екстралінгвістичних факторів показує, що в обох випадках зберігається семантичний зв'язок та загальний сенс оригіналу. У даному випадку, ідеальний переклад мав би враховувати комічний ефект та зберігати сутність оригінального тексту. Оскільки головна комічна ідея полягає у протиріччі між негативною назвою "Обличчя жаху" та позитивним поясненням "Прекрасне обличчя, яке ніхто не розгледів", ідеальний переклад повинен передати цю антитезу та комічне зіткнення поглядів на вигляд Мо.

ГРАМАТИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Оригінал	«Студія 1+1»	«Продакшн»
« <u>Actually, you're not invited.</u>	- <u>Взагалі-то, ти не запрошений</u>	- <u>Насправді, ти не запрошений.</u>
-And this is how I find out, huh? By you telling me in person? Gently? With-with plenty of notice?!	.-I так я про це дізнаюся? Прямо від тебе особисто ?!	-I ось так я про це дізнаюся? Прямо від тебе особисто ?! Такий
	Важливий з винуватим поглядом ?!	важливий з винуватим поглядом ?!
-I'm sorry, man. I'm -I'm really sorry.	?! -Прости, друже. Мені	-Прости, друже. Мені дуже шкода.
-Hey, no problem»	правда дуже шкода.	-Все нормально.
[S 5. E 5. 00:03:04].	-Та все нормально. [C 5. E 5. 00:03:04].	[C 5. E 5. 00:03:04].

Наведений приклад ілюструє розмову між Мое і Номер. Marge і Номер влаштували святкову вечерю з нагоди Дня Подяки, і Marge просила Номер не запрошувати Мое. Комічний ефект передається на граматичному рівні через використання помилкового зв'язку. Висловлювання є прикладом граматичної неузгодженості. Обидва переклади студій зуміли зберегти комічний ефект інциденту.

У даному випадку, в перекладі від «Студії 1+1» використовується тактика нейтралізації (перше речення) та доместифікації (четверте речення). Зі збереженням семантичного зв'язку та виразу, але з деякими змінами у формі та структурі фраз. Наприклад, фраза "Actually, you're not invited" перекладається як "Взагалі-то, ти не запрошений", зберігаючи загальний сенс та інтенцію оригіналу.

В перекладі від «Продакшн» також використовується тактика нейтралізації та доместифікації, зі збереженням семантичного зв'язку та виразу, але зі змінами у формі та нюансах виразу. Фраза "And this is how I find out, huh? By you telling me in person? Gently? With-with plenty of notice?!" перекладається як "І ось так я про це дізнаюся? Прямо від тебе особисто?! Такий важливий з винуватим поглядом?!", зберігаючи семантику та емоційний настрій оригіналу. В цьому випадку в обох прикладах перекладу використані тактики заміни, компенсації, додавання та логічного розвитку.

Екстралінгвістичні фактори в цьому випадку пов'язані з передачею емоцій та настрою мовлення. Обидва варіанти перекладу вдаються до використання інтенсивних фраз та виразів, які передають здивування, роздратування та розчарування.

У цілому, передача комічного ефекту в перекладі є складним завданням, яке потребує вміння використовувати різні мовні рівні та створювати нові слова та вирази. Вірний вибір мовних засобів допомагає передати не тільки смішну ситуацію, але й емоційний стан персонажів та їхніх взаємин.

Висновки до 3 розділу

На основі проведеного аналізу щодо особливостей передачі гумору в англomовному анімаційному серіалі «Сімпсони» було зроблено висновок, що переклад є складним процесом, який полягає в перетворенні значень окремих елементів висловлювання на нові значення у тексті перекладу. Головним завданням перекладача є передача цілісності та точного змісту оригінального тексту з використанням засобів іншої мови, зберігаючи стилістичні та експресивні особливості вихідного тексту.

Проведений порівняльний аналіз перекладу «Студії 1+1» та «Продакшн» вказав на те, що передача комічного на мовному рівні

оригіналу є найбільш вдалим вибором серед безлічі перекладацьких рішень. Це підтверджує, що відтворення гумору в іншій мові вимагає від перекладача не лише вміння передати зміст, а й використання відповідних мовних засобів, які збережуть комічний ефект оригіналу.

Важливо зберігати цілісність тексту при перекладі та дотримуватися адекватності передачі інформації. Для успішної передачі гумору в перекладі, перекладач повинен бути свідомим та вмілим у використанні мовних засобів, які передадуть не тільки зміст, але й стиль, характер та емоційний забарвлення оригіналу.

Отже, під час дослідження особливостей передачі гумору в англomовному анімаційному серіалі «Сімпсони», було виявлено, що комічний ефект може бути переданий на різних мовних рівнях, таких як лексичний, граматичний та фонетичний. Проаналізувавши кінодіалоги оригіналу та їх переклади українською мовою, було виявлено, що перекладачі намагалися передати комічний ефект на тому ж мовному рівні, що і в оригіналі, але при цьому вони використовували інші мовні рівні для передачі гумору.

Під час дослідження передачі гумору в англomовному анімаційному серіалі "Сімпсони" екстралінгвістичні фактори, що були у фокусі, включали:

1. Культурні алюзії: "Сімпсони" часто використовують алюзії на популярну культуру, політику, спорт та інші аспекти життя. Перекладачі повинні бути знайомими з культурою цільової аудиторії та здатними знайти відповідні алюзії, щоб передати комічність цих ситуацій у перекладі.

2. Лексична та граматична гра слів: "Сімпсони" відомі своєю винахідливістю у використанні гри слів, ігор зі значенням слів та словесних жартів. Перекладачі використовують лексичні трансформації та граматичні засоби, щоб передати цей комічний ефект у цільовій мові.

3. Культурні та соціальні нюанси: "Сімпсони" використовують гумор, пов'язаний з культурними та соціальними нюансами. Перекладачі повинні бути обізнаними з цільовою культурою та соціальними реаліями, щоб зберегти комічний підтекст у перекладі.

У процесі перекладу перекладачі використовують різні стратегії та тактики для передачі комічного ефекту. Наприклад:

1. Нейтралізація: Ця стратегія полягає в тому, щоб зменшити комічний ефект, щоб забезпечити більш точний і повний переклад. При використанні цієї стратегії перекладачі намагаються зберегти оригінальний зміст, але використовують менш комічні висловлювання або гумористичні елементи, які відповідають культурі та смакам цільової аудиторії.
2. Форенізація: Ця стратегія передбачає збереження комічного ефекту, використовуючи фрази, жарти або культурні аспекти, які характерні для джерела перекладу. Перекладачі намагаються зберегти оригінальний гумор, переносячи його в іншу мову. Це може включати вживання ідіоматичних виразів, словосполучень або ігри слів, які можуть бути комічними в оригінальній мові.
3. Доместифікація: Ця стратегія передбачає адаптацію комічного матеріалу до культури та смаків цільової аудиторії. Перекладачі намагаються знайти еквівалентні комічні елементи у цільовій мові, щоб забезпечити максимальний комічний ефект. Це може включати зміну жартів, ігор слів або використання місцевих культурних аспектів, які можуть бути зрозумілі та комічні для цільової аудиторії.

В процесі перекладу перекладачі використовують різні трансформації для передачі комічного ефекту. Основні типи трансформацій, які використовуються, включають граматичні, лексичні та стилістичні зміни.

1. Граматичні трансформації: Перекладачі можуть змінювати граматичну структуру речень або використовувати різні мовні конструкції, щоб досягти комічного ефекту. Наприклад, можуть використовуватись збірні іменники, зворотні словосполучення, незвичайні порядки слів або ексцентричні граматичні форми.
2. Лексичні трансформації: Перекладачі можуть використовувати різні лексичні засоби для передачі комічного ефекту. Це може включати вживання ідіоматичних виразів, сленгу, жаргону або ігор слів, які викликають сміх або комічні асоціації.
3. Стилiстичні трансформації: Перекладачі можуть змінювати стилістичні характеристики тексту, щоб досягти комічного ефекту. Наприклад, вони можуть використовувати гіперболи, іронію, парадокси, сарказм або риторичні фігури, що створюють комічну атмосферу.

Кожна з цих трансформацій може бути використана окремо або в поєднанні з іншими, залежно від конкретного контексту та мети перекладу. Важливо, щоб перекладачі зберігали комічний ефект, зберігаючи оригінальний сенс і дух гумору.

Аналізуючи переклади від «Студії 1+1» та «Продакшн», можна виокремити деякі стратегії та тактики перекладу, які переважають.

У перекладі від «Студії 1+1» можна спостерігати такі стратегії:

1. Нейтралізація. Перекладач намагається передати основний сенс та значення оригіналу українською мовою, зберігаючи смисловий зв'язок між фразами.
2. Доместифікація. Вільне переформулювання: Деякі фрази та вислови переформулюються з метою адаптації до української мови, зберігаючи сенс та емоційну забарвленість.
3. Деколи форенізація. Перекладач зберігає і використовує елементи мови джерела перекладу.

У перекладі від «Продакшн» також можна виділити наступні стратегії:

1. Нейтралізація. Перекладач старається зберегти основний сенс та значення оригіналу, переносячи його на українську мову.
2. Доместифікація. Деякі фрази перекладаються зі зміною форми та виразу, але зберігають загальний смисл та емоційну сферу оригіналу.
3. Деколи форенізація. Перекладач зберігає і використовує елементи мови джерела перекладу.

У перекладі від «Студії 1+1» можна спостерігати такі стратегії:

1. Заміна: Перекладач може замінити гумористичний елемент англійського тексту еквівалентним анекдотом, висловлюванням або ситуацією, яка була б смішною в українській культурі. Це вимагає розуміння гумористичних концепцій обох культур та тонкощів мови.
2. Компенсація: Якщо певні елементи гумору втрачаються при перекладі, перекладач може вводити додаткові деталі, щоб відновити гумористичний ефект. Наприклад, можна додати пояснювальну ремарку або використати додаткові слова, які роблять ситуацію або жарт зрозумілішою для українського читача.
3. Вилучення: Іноді гумористичний ефект заснований на певних культурних або мовних особливостях, які важко відтворити в іншій мові. У таких випадках перекладач може вилучити ці елементи або замінити їх іншими, які були б гумористичними для української аудиторії.
4. Транслітерація: У деяких випадках, коли гумористичний ефект базується на фонетиці англійського тексту або використанні певних звуків, перекладач може спробувати транслітерувати ці звуки з англійської на українську. Це дозволить зберегти оригінальну грайливість або словесні жарти, які можуть бути важко перекласти дослівно.

5. Логічний розвиток: Гумор часто ґрунтується на несподіваних поворотах або зв'язках думок. Перекладач може використовувати логічний розвиток, аналогічний оригіналу, але з врахуванням української мови та культури. Важливо виявити схожу структуру жарту або ситуації, щоб зберегти його гумористичний ефект у новій мові.
6. Додавання є ще одним інструментом, який може бути використаний для перекладу гумору з англійської на українську. Це означає додавання додаткових гумористичних елементів, які не були присутні в оригінальному тексті, але які підкреслюють гумористичний ефект українського перекладу.

Загалом, обидва переклади використовують схожі стратегії та тактики перекладу. Вони намагаються передати сенс та емоційну палітру оригіналу, адаптуючи їх до української мови та культурного контексту.

Ці стратегії та тактики допомагають перекладачам ефективно передати гумор та комічний ефект "Сімпсонів" у перекладі, зберігаючи суть оригінального тексту та забезпечуючи задоволення від перегляду для українських глядачів.

ВИСНОВКИ

Метою дипломної роботи було виявлення особливостей впливу екстралінгвістичних факторів на переклад різноманітних мовних засобів створення комічного з англійської на українську мову в анімаційному серіалі “Сімпсони”.

У процесі роботи були визначені поняття комічного, його види та основні характеристики. Були описані прийоми створення комічного аспекту на різних мовних рівнях, а також проведено порівняльний аналіз американського і українського гумору, визначені їхні спільні та відмінні риси.

Окремо було вивчено специфіку перекладу кінотексту з англійської мови на українську, а також встановлені особливості передачі комічного аспекту в мультсеріалі «Сімпсони» з англійської мови на українську. Проведений порівняльний аналіз адекватності перекладу мультсеріалу дав змогу узагальнити результати дослідження.

Загальний висновок полягає в тому, що комічне є складним і багатоплановим поняттям, і чітке однозначне його визначення відсутнє у сучасному мовознавстві. Переклад є складним психолінгвістичним процесом, і головне завдання перекладача полягає в точній передачі цілісності і змісту оригінального тексту за допомогою засобів іншої мови, при цьому зберігаючи стилістичні та експресивні особливості вихідного тексту.

У результаті порівняння американського та українського гумору були визначені певні відмінності. Також був проведений порівняльний аналіз адекватності перекладу мультсеріалу, в результаті якого було встановлено, що передача комічного на одному мовному рівні з оригіналом є найбільш вдалим вибором з безлічі перекладацьких рішень.

Екстралінгвістичні фактори, такі як культурні та історичні реалії, можуть впливати на відтворення гумору в українському перекладі американського анімаційного серіалу «Сімпсони».

Невірне передавання культурного та історичного контекстів може спотворити зміст та настрій анімаційного серіалу, а також знизити його популярність в інших країнах.

Використання різних стратегій і тактик перекладу може впливати на точність та якість перекладу гумору в анімаційному серіалі.

Дослідження впливу екстралінгвістичних факторів на відтворення гумору в українському перекладі американського анімаційного серіалу «Сімпсони» дозволяє встановити оптимальні підходи до перекладу гумору, що зробить його більш зрозумілим та цікавішим для українських глядачів.

Аналізуючи переклади від «Студії 1+1» та «Продакшн», можна виокремити деякі стратегії та тактики перекладу, які переважають.

У перекладі від «Студії 1+1» можна спостерігати такі стратегії:

1. Нейтралізація. Перекладач намагається передати основний сенс та значення оригіналу українською мовою, зберігаючи смисловий зв'язок між фразами.

2. Доместифікація. Вільне переформулювання: Деякі фрази та вислови переформулюються з метою адаптації до української мови, зберігаючи сенс та емоційну забарвленість.

У перекладі від «Продакшн» також можна виділити наступні стратегії:

1. Нейтралізація. Перекладач старається зберегти основний сенс та значення оригіналу, переносячи його на українську мову.

2. Доместифікація. Деякі фрази перекладаються зі зміною форми та виразу, але зберігають загальний смисл та емоційну сферу оригіналу.

3. Деколи форенізація. Перекладач зберігає і використовує елементи мови джерела перекладу.

Ці стратегії допомагають перекладачам ефективно передати гумор та комічний ефект "Сімпсонів" у перекладі, зберігаючи суть оригінального тексту та забезпечуючи задоволення від перегляду для українських глядачів.

Основні типи трансформацій, які використовуються у перекладі, включають граматичні, лексичні та стилістичні зміни.

1. Граматичні трансформації: Перекладачі можуть змінювати граматичну структуру речень або використовувати різні мовні конструкції, щоб досягти комічного ефекту. Наприклад, можуть використовуватись збірні іменники, зворотні словосполучення, незвичайні порядки слів або ексцентричні граматичні форми.

2. Лексичні трансформації: Перекладачі можуть використовувати різні лексичні засоби для передачі комічного ефекту. Це може включати вживання ідіоматичних виразів, сленгу, жаргону або ігор слів, які викликають сміх або комічні асоціації.

3. Стилiстичні трансформації: Перекладачі можуть змінювати стилістичні характеристики тексту, щоб досягти комічного ефекту. Наприклад, вони можуть використовувати гіперболи, іронію, парадокси, сарказм або риторичні фігури, що створюють комічну атмосферу.

Кожна з цих трансформацій може бути використана окремо або в поєднанні з іншими, залежно від конкретного контексту та мети перекладу. Важливо, щоб перекладачі зберігали комічний ефект, зберігаючи оригінальний сенс і дух гумору.

Дослідження може бути корисним для професійних перекладачів та студій перекладу, які займаються перекладом анімаційних серіалів, оскільки дозволяє визначити нюанси, які потрібно враховувати під час перекладу гумору відповідного жанру.

Отже, дослідження дозволило зробити висновок, що передача комічного є складним багатоплановим процесом, який потребує знань із різних галузей, таких як лінгвістика, психологія та культурологія. Головним завданням перекладача є передача цілісності і точного змісту оригінального тексту за допомогою засобів іншої мови, за умови збереження стилістичних та експресивних особливостей вихідного тексту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бабич В.М. Інтерпретація англомовного тексту. Київ: Либідь, 1990. 154 с.
2. Баранова С.В., Трофименко А.В. Проблеми перекладу формкомічного українською мовою (на матеріалі англомовних телесеріалів) С.В. Баранова, А.В. Трофименко. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія». Вип. 40. 2019. с.62–65.
3. Барсукова В.І., Топачевський С.К. Перекладацький підхід до класифікації жартів .В.І.Барсукова, С.К. Топачевський. Житомир, 2014.6 с.
4. Білецька К.В. Відтворення гумору в перекладі анімаційних фільмів. URL:http://www.academia.edu/32250678/Kateryna_Biletska-humor_translation.pdf
5. Болдирєва А.Є. Мовні засоби створення гумористичного ефекту: лінгвокогнітивний аспект (на матеріалі романів П.Г. Вудхауза): автореф. дис. ... канд. філол. наук. Одеса, 2007. 23 с.
7. Воробйова І.А. Концепт “гумор” у британській лінгвокультурі .І.А. Воробйова. Вчені записки Тавричного національного університету ім.В.І. Вернадського. Серія «Філологія. Соціальні комунікації».Сімферополь : Тавричний національний університет ім. В.І. Вернадського,2011. Т. 24 (63), No 2, ч 1. с. 38–42.
8. Воробйова О.П. Текстові категорії і фактор адресата. О.П. Воробйова. Київ: Вища школа, 1993. 200 с.
10. Глінка К. Теорія Гумору [Електронний ресурс] . Костянтин Глінка. Незалежний Бостонський Альманах "Лебідь". 2004. No 388. Режим доступу: <http://www.lebed.com/2004/art3865.htm>

11. Гром'як Р. Т. Літературознавчий словник-довідник: друге видання / Р. Т. Гром'як, Ю. І. Ковалів, В. І. Теремко. –К.: Академвидав, 2007. –508 с
13. Дзикович О.В. Інституціональний аспект телевізійного дискурсу. Ольга Володимирівна Дзикович. Науковий вісник Волинського національного університету імені Л. Українки: Філологічні науки. Мовознавство No 7. Луцьк, 2010. с. 105–108.
14. Жуланова Е. В. Можливості передачі і сприйняття культурної специфіки комічного дискурсу в умовах кіно перекладу. Є. В. Жуланова. Текст: безпосередній. Вісник. 2014.No3. с. 54-60
15. Зайченко С. С. До питання про знакової неоднорідності кінодискурсу / С. С. Зайченко. Вісник. 2013. No5. с. 96-99.
16. Кім Е. Г. До питання про трансльованих гумору скетч-шоу (на матеріалі перекладу «A bit of Fray and Laurie»). Е. Г. Кім. Вісник. 2013. No6. с. 256-262.
17. Ковалевська Я.Л. Медіапростір сатирико-саркастичного дискурсу(на прикладі американських онлайн видань). Я.Л. Ковалевська.ВісникХарківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія«Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов». Вип. 84. 2016. с. 130–135
18. Коваленко Н., Шерстюк Н. Про сміх –без жартів: особливостіукраїнського гумору [Електронний ресурс] . Н. Коваленко, Н. Шерстюк Радіо Свобода : Суспільство. 2010. Режим доступу :<http://www.radiosvoboda.org/content/article/1999890.html>
19. Колесник Р. Відтворення комічного у художньому перекладі (на матеріалі творів німецькомовних авторів ХХ століття): дис. ... канд. філол. наук. Київ, 2011. 220 с.
20. Котляр А. Про раблезіанство, «перець» і український гумор[Електронний ресурс] Алла Котляр . Дзеркало Тижня : Суспільство.

29. Підгрушна О.Г. Відтворення англійського гумору в українському художньому перекладі : дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : 10.02.16/ Підгрушна Олена Григорівна. К., 2005. 227 с.

30. Побєдоносцева І.Є. Телевізійний дискурс у культурному просторі постмодернізму 2005 року : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознав. наук : спец. 17.00.04 . І.Є. Побєдоносцева. К., 2005. 20 с.

31. Самохіна В.О. Жарт у сучасному комунікативному просторі Великої Британії і США : монографія .В.О. Самохіна. Вид. 2-е, перероб. і доп. Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2012. 360 с.

32. Скіданова В. Гумор у фольклорній творчості українського народу . Валентина Скіданова .Докса. Збірник наукових праць з філософії та філології . Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова. Вип. 7 : Межі смішного в бутті та пізнанні людини. 2005. с. 111–118.

33. Телеканал «1+1». Текст: електронний // сайт. URL: <https://2x2tv.ru>

34. Український лінгвістичний портал «Словники України» online[Електронний ресурс] / В.А.Широков, І.В.Шевченко, О.Г.Рабулець, О.М.Костишин, М.М.Пещак. –Режим доступу: <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>

35.

36. Шалаєва А. А. До питання про особливості американського гумору .А. А. Шалаєва. Концепт. 2017. №37. с. 188-190.

37. Юрковська М.М. Вербальні засоби комічного ефекту на лексичному рівні в креолізованому тексті англійської анімаційної комедії. М.М. Юрковська. Типологія мовних значень у діахронічному та зіставному аспектах. Вип. 31–32. 2016. с. 71–83.

38. Chesterman A., Wagner E. Can Theory Help Translators? A Dialogue between the Ivory Tower and the Wordface. London, Routledge Publ., 2014. 148 p

39. Martin R.A. Sense of humor : Positive psychological assessment: A handbook of models and measures. // Edited by S. J. Lopez, C. R. Snyder. – Washington, DC: American Psychological Association, 2003. –313–326 p. – ISBN 155798-988-5. –Текст : непосредственный.

40. Raphaelson-West D.S. On the Feasibility and Strategies of Translating Humor. URL:<https://www.erudit.org/en/journals/meta/1989-v34-n1-meta323/003913ar/>

41. Svebak, S. The Sense of Humor Questionnaire: Conceptualization and Review of 40 Years of Findings in Empirical Research/ S. Svebak. -Текст :непосредственный // Europe's Journal of Psychology. –2010. –3. –P. 288–310.

42. Wyer, R.S. A theory of humor elicitation/ R. S. Wyer, J. E. Collins. –Текст : непосредственный // Psychological Review. –1992. –99(4). –P. 663–688

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Неперевершений Джівс (The Inimitable Jeeves). Season.1 Episode 1 – Сезон 1. Епізод 1.
2. Лагідний шахрай; Викидайці Восьминоги (The Gentle Grafter; The Octopus Marooned). Season 6.Episode 8 – Сезон 6. Епізод 8.
3. «Пінкі та Брейн» («Pinky and the Brain»). Season 1.Episode 3 – Сезон.1. Епізод.3.
4. “Гріффіни” (Family Guy). Season 1. Episode 15 – Сезон 1. Епізод 15.
5. “Гріффіни” (Family Guy). Season 5. Episode 1 – Сезон 5. Епізод.1.
6. Сімпсони (The Simpsons). Season 1. Episode 2 – Сезон 1. Епізод 2.
7. Сімпсони (The Simpsons). Season 3. Episode 1 – Сезон 3. Епізод 1.
8. Сімпсони (The Simpsons). Season 1.Episode 1 – Сезон.1. Епізод.1.
9. Сімпсони (The Simpsons). Season 15.Episode 1 – Сезон 15. Епізод.1.
10. Сімпсони (The Simpsons). Season 20. Episode 1 – Сезон 20. Епізод 1
- 11.Сімпсони (The Simpsons). Season 11. Episode 2 – Сезон 11. Епізод 2.
12. Сімпсони (The Simpsons). Season 8. Episode 1 – Сезон 8. Епізод 1.
13. Сімпсони (The Simpsons). Season 5. Episode 5 – Сезон 5. Епізод 5.

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

- S.1. E.1. – The Simpsons. Season 1 Episode 1.
S.6. E.8. – The Simpsons. Season 6 Episode 8.
S.1. E.3. – The Simpsons. Season 1 Episode 3.
S.1. E.5. – The Simpsons. Season 1 Episode 5.
S.1. E.15. – The Simpsons. Season 1 Episode 15.

S.5. E.1. – The Simpsons. Season 5 Episode 1.
S.1. E.2. – The Simpsons. Season 1 Episode 2.
S.3. E.1. – The Simpsons. Season 3 Episode 1.
S.15. E.1. – The Simpsons. Season 15 Episode 1.
S.20. E.1. – The Simpsons. Season 20 Episode 1.
S.11. E.2. – The Simpsons. Season 11 Episode 2.
S.8. E.1. – The Simpsons. Season 8 Episode 1.
S.5. E.5. – The Simpsons. Season 5 Episode 5.

C.1. E.1. – Сімпсони. Сезон 1 Епізод 1.
C.6. E.8. – Сімпсони. Сезон 6 Епізод 8.
C.1. E.3. – Сімпсони. Сезон 1 Епізод 3.
C.1. E.15. – Сімпсони. Сезон 1 Епізод 15.
C.5. E.1. – Сімпсони. Сезон 5 Епізод 1.
C.1. E.2. – Сімпсони. Сезон 1 Епізод 2.
C.3. E.1. – Сімпсони. Сезон 3 Епізод 1.
C.15. E.1. – Сімпсони. Сезон 15 Епізод 1.
C.20. E.1. – Сімпсони. Сезон 20 Епізод 1.
C.11. E.2. – Сімпсони. Сезон 11 Епізод 2.
C.8. E.1. – Сімпсони. Сезон 8 Епізод 1.
C.5. E.5. – Сімпсони. Сезон 5 Епізод 5

SUMMARY

The relevance of this research is determined by several factors. Firstly, elements of humor are present in all areas of human life, including artistic works, public speeches, scientific texts, and everyday communication. Therefore, studying the ways of conveying humor from English into Ukrainian can contribute to successful intercultural communication. Secondly, translating humor is significantly complicated due to the variety of its forms and expressions, national character, and the need for a creative and individual approach. Despite the fact that the study of humor has been conducted by various scholars for a long time, there are no ready-made solutions for translators, which highlights the necessity of continuing the search for certain regularities in the choice of translation strategies and tactics.

The aim of this work is to identify the specific impact of extralinguistic factors on the translation of various language means of creating humor from English into Ukrainian in the American animated series "The Simpsons." To achieve this goal, the following *tasks* need to be addressed:

- characterize humor and define its main types and functions;
- provide a definition of humor in animated series;
- consider the particularities of creating humor in modern animated series;
- examine strategies and techniques for translating different language means of creating humor from English into Ukrainian;
- identify regularities in the transfer of specific language means of creating humor in translation from English into Ukrainian.

The object of this research is the reproduction of humor in the translation of English-language animated series into Ukrainian.

The subject of the study is the influence of extralinguistic factors on the reproduction of comedy, using the American animated series "The Simpsons" as a target language example.

The research employed methods such as comparative analysis and transformational analysis. The selection of comedic language means was done using the method of complete sampling. The descriptive method was applied for generalization, systematization, and interpretation of the material.

The material for the study consisted of the American animated series "The Simpsons" and its translation (seasons 1-27) into Ukrainian by translators from the studios "Studio 1+1" and "Prodakshn."

After studying the theoretical aspects of comedy and its characteristics, several conclusions were drawn. It was determined that the concept of comedy is complex and multifaceted, and lacks a clear and unambiguous definition in modern linguistics. The study examined the phonetic, lexical, and grammatical levels of humor. When translating humorous programs, cartoons, and TV series, translators must consider numerous factors, including cultural differences and specific types of humor in each nation. Inaccurate translation of comic situations can lead to communication failures and a loss of integrity in the perception of the material. Overall, this master's thesis successfully achieved its goal of examining the specific challenges involved in translating comedy, and highlights the need for further research in this area.

Analyzing the translations from "Studio 1+1" and "Prodakshn," we can identify certain translation strategies and tactics that prevail.

In the translation from "Studio 1+1," the following strategies can be observed:

1. Neutralization: The translator attempts to convey the main sense and meaning of the original in the Ukrainian language, while maintaining the semantic connection between phrases.

2. Domestication: Free paraphrasing: Some phrases and expressions are rephrased in order to adapt to the Ukrainian language while preserving the meaning and emotional coloration.

In the translation from "Prodakshn," the following strategies can also be identified:

1. Neutralization: The translator strives to preserve the main sense and meaning of the original by transferring it to the Ukrainian language.
2. Domestication: Some phrases are translated with a change in form and expression but retain the overall meaning and emotional sphere of the original.
3. Occasionally, foreignization: The translator preserves and utilizes elements of the source language in the translation.

These strategies help translators effectively convey the humor and comedic effect of "The Simpsons" in translation, while preserving the essence of the original text and providing enjoyment for Ukrainian viewers.

The main types of transformations used in translation include grammatical, lexical, and stylistic changes.

1. Grammatical transformations: Translators can modify the grammatical structure of sentences or use different linguistic constructions to achieve a comedic effect. For example, collective nouns, inverted phrases, unusual word orders, or eccentric grammatical forms may be employed.
2. Lexical transformations: Translators can use various lexical means to convey a comedic effect. This may include the use of idiomatic expressions, slang, jargon, or wordplay that elicits laughter or comedic associations.
3. Stylistic transformations: Translators can alter the stylistic characteristics of the text to achieve a comedic effect. For example, they may employ hyperbole, irony, paradoxes, sarcasm, or rhetorical figures that create a comedic atmosphere. Analyzing the translations from

"Studio 1+1" and "Prodakshn," certain translation strategies and tactics can be identified.

So, the research has led to the conclusion that the translation of comedy is a complex multidimensional process that requires knowledge from various fields such as linguistics, psychology, and cultural studies. The main task of the translator is to convey the integrity and accurate content of the original text using the resources of another language while preserving the stylistic and expressive features of the source text.